

Hind 24.90 krooni

HEA LAPS

JA TEMA SÕBRAD JA SUGULASED

Posritel:

Eda-Ines

Birgit Õigemeel

Liisi Koikson

Filmihir Despereaux

**Jõulusalme,
jõuluitte**

Kellaluugu

**Kogu tõde
leevikesest**

**Moekalt
jõulupeole**

**Klassikutest
jõululapsed**

Viktoriine

**Mõned
koerustükid**

<http://www.healaps.ee/>

9 771406 344067

Rõõmsaid jõulupähi,
lahedat koolivaheaega ja
head vana aasta lõppu, sõbrad!

Pilt: Ülle Meister

* * *

Üks väike jõuluingel
su lähedal on valvel,
ta soojendab su hinge
sel süngel südataalvel.

Ta vahel muutub täheks,
kui teda vaatad, laps,
ja soovib, et kõik läheks
Sul aina paremaks!

Leelo Tungal

WWW.LASTEKAS.EE

EESTI
RÄHVUSRAAMATUKOGU

Kes-Mis-Kus?

Nr 12-2008

lk 21

Kaaneplilt: Malle Mäelt Tallinna Liivalaia Gümnaasiumist

- 3 Jõululuulet: Loone Ots, Arvi Uus, Stella Maria Pungas, Maria Ridbeck
- 4 Kristina Kruise kelladest
- 6 Tallinna Laste Turvakeskuse võistluselt
- 7 Steni võistluselt: Kerli Retter, Marie Jöenurk
- 8 Siit nurgast ja sealt nurgast
- 9 Internet – söber või vaenlane
- 10 Oma sulega: Brit Keskra
- 11 Tallinna jõuluturu võistlusuulet
- 12 Viktoriine
- 13 Naeru-uss
- 14 Kirjalaps: Meie koerustükid
- 15 Mustkunstnik Ande
- 16 Meie jõululapsed
- 17 Peeter Sauteri jõulujutud
- 18 Uudis
- 19 Peep Veedla leevikesest
- 20 Karoliina Männamaa koomiks
- 21 Poster 1: Eda-Ines
- 22 Poster 2: Birgit Õigemeel
Poster 3: Despereaux
Poster 4: Liisi Koikson
- 25 Kirjanurk
- 26 Ole terve! Jõhvikas hoiab tervist
- 27 Ilmar Trulli ristsõna
- 28 Jõulujutte Steni võistluselt
- 30 Lully Gustavsoni jõulututud
- 31 Mida öelda jõulutaadile?
- 32 Lahedaid peorõivaid Lindexilt
- 33 Lugu jõulukuusest
- 34 Barbindus: südamesõbrast
- 35 KOOMIKS
- 36 Paetisme ja päkajuttu
- 37 Popaasta meeldejäävaim sündmus
- 38 Järjehoidja
- 40 Söber Veltzi rokokool
- 42 Kinouudised
- 43 Legondus

Väljaandja: Mittetulundusühing "Hea Laps"

Harju 1, 10146 Tallinn Tel: 631 44 28

Hea.Laps@mail.ee

Trükk: Reusner

Ajakiri Hea Laps ilmub kord kuus

Toimetaja Leelo Tungal, leelo@healaps.ee

Levijuht Anna-Magdaleena Kangro, anna@healaps.ee

Kujundaja Vivika Kalt, vivika@healaps.ee

Arvi Uus

Jõuluvalgus

Kaua, kaua oli pime,
ootamatult sündis ime
Väga kaugelt paistis valgus,
imelise elu algus.
Särava löid kirkad tähed,
vaata neid, kui õue lähed!
Nagu uue aja algus,
särab täna jõuluvalgus!

Loone Ots

Jõulumõte

(1 preemia Tallinna Kesklinna jõulusalmivõistlusel)

Jõulusäras kaubamajad,
saad osta kõike, mida vajad.
Linn täis uhkeid kaunistusi –
kus neist kauneim, ära küsi!
Raekoja platsil jõululaat,
uhke kuusk ja jõulutaat.

Aga kus on ilus loodus,
merekohin, metsavaikus?
Igal oksal härmas jõulukink,
jõuluhaldjad, päkapikk?
Kus sajab laia valget lund?
Sellest näen ma ainult und...

Stella Maria Pungas
Tallinna Ühisgümnaasiumist

Kapp

(Eripreemia Tallinna Kesklinna jõulusalmivõistlusel)

Mul on kodus võlukapp.
Seal kapi sees on võlumapp.
Mapi sees on valge paber
ja selle peal on korratabel.

Kevadel täis ta õisi ja pungi,
saab isegi vaadata kapis ringi.
Suvel on täis ta rõõmu ja päikest,
lastel on rõõmu nii suurest kui väiksest.

Sügisel täis ta kirevaid värve,
et koolis ja kodus oleks ma kraps ja kärme.
Talvel pole tunda ei tühjust, ei vingu –
on tunda vaid mõnusat jõuluhõngu.

Maria Ridbeck
Tallinna Vanalinna Hariduskolleejumist

Siheli, saheli

Siheli, saheli, silla, salla,
taeva väravad löödi valla,
tünne ja tonne helbeid maha –
puud ja teed saavad valge naha.

Siheli, saheli, silla, salla,
ära sa liigseid radasid talla!
Ilus on noore talve jumi –
puhas ja pehme vastne lumi.

Täname
Kultuuriministeeriumi,
Kultuurkapitali ja
Hasartmängumaksufondi

Suur aitäh Haridus- ja
Teadusministeeriumile,
kes tellis ajakirja 585-le koolile!

Käekella lugu

Kõigil asjadel meie ümber on omasünni lugu, tänu millele saame rääkida asjade ajaloost. Sel aastal tähistab käekell oma 140. juubelisünnipäeva ja jutustab sulle oma sünniloo.

● Miki-Hiire käed-jalad olid ajanäitamisega tööd ja tegemist täis. Need lapsukesed, kes selliseid kelli 1933. aastal kandsid, on praegu nii seitsme-kaheksakümnesed...

Selleks, et oleks mugav üht kella endaga kaasas kanda, peaks see olema väike ja kerge. Sellise kella meisterdamine ei olnud 16. sajandil kuigi lihtne ülesanne. Ometi said sellega hakkama Sveitsi kuulsad kellasepad, kes oskasid valmis meisterdada miniatuursed, kerged kellad, mis riputati ketiga riietuse külge. Loomulikult oli kaasaskantav ajanäitaja niivõrd kallis ja peen haruldus, et seda said endale lubada vaid kõrgest soost aadlikud. Kell oli nende jaoks eelkõige ilu- asjake, mitte tarbeese. Ketiga vöö külge riputatud või kaelas kantavad kuld kellad olid loomakeste, lillede või merekarbi kujulised ja kaunistatud pealt kalliskivide ja pärlitega. Koos ajamõõtjaga kanti vööle kella üleskeeratavat võtmekest.

Kella omamine ja kandmine oli 16. sajandi ülikute seas lausa auasjaks. Šoti kuninganna Mary lasi end portreerida

kahe kellaga, millest üht kandis ketiga vööle ja teist kaelas

18. sajandi lõpus läksid moodi lihtsad ja kerged varrukate ampiirstiilsed kleidid, mis jätsid käsivarred paljaks. Nipsasjakesi vööle enam ei riputatud ja moodi tulid käevõrud. Nii võib öelda, et esimesed käe peal kantavad kellad olid naistele disainitud kell-käevõrud. **Esimese kell-käevõru valmistas Šveitsi kellasepp Patek Philippe 1868. aastal Ungari krahvinale.** Seda neljakandilise sihverplaadiga kell-kuldkäevõru loetakse käekella eelkäijaks.

Kuni 20. sajandi alguseni pidas enamus härrasmeestest ja ka kellaseppadest käe peal kantavaid kelli üheks naiste veidruseks. Iga endast lugupidav härrasmees kandis vestitaskus uuri. Kuid uuri kasutamine muutus sõdades ebamugavaks ja nutikamad sõdurid sidusid uurid nahkrihmadega käerandmele. Sellest ideest haarasid kinni kellatootjad ja

Ketiga vöö külge riputatud
või kaelas kantavad
kuldkellad olid loomakeste,
lillede või merekarbi
kujulised ja kaunistatud
pealt kalliskivide ja
pärlitega.

● Printsess Maria Theresa
uhkeldas keti otsas
riputatud kuldkellaga.
Oli see vast kuldne aeg!

esimesed meestele toodetud käekellad kuulusid esmalt sõdurite varustusse.

Aga lapsed? Millal siis nemad hakkasid (käe)kella kandma?

Hispaania kuninga õukonnakunstnik Diego Velazquez maalis 17. sajandil portree 14aastasest Hispaania printsessist Maria Theresast, kes kannab oma uhkel kleidil keti otsa kinnitatud kuldkella. Loomulikult said 17. sajandil sellist luksust endale lubada vaid kuninglikud printsid ja printsessid. Arvata võib, et nende puhul oli kell uhkuseasi, mitte tarbeese.

Kui printsess Maria Theresa oleks sündinud kolmsada aastat hiljem, siis oleks ta saanud endale päris oma laste-käekella – nimelt nii palju võttis aega, kuni disainiti esimene lastele mõeldud käekell. Enne Teist Maailmasõda sai laste seas väga populaarseks Walt Disney multifilmikangelane Miki-Hiir. Ja teda pidaski meeles **esimene lastele mõeldud käekell, mis**

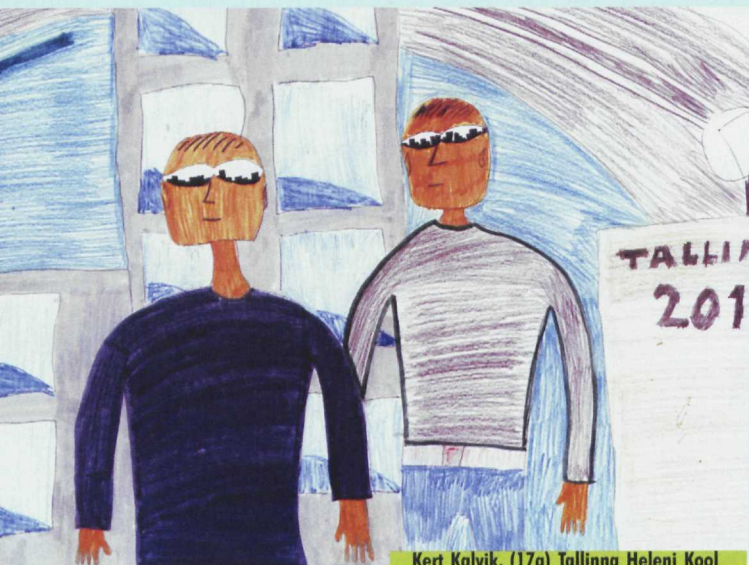
valmis 1933. aastal. Tunde ja minuteid näitas kellaosutitena Miki-Hiir ja kellarihmalt olid Miki-Hiire kujulised graveeringud. Hiljem hakkasid paljud kellatootjad kasutama Miki ja Minni kujutistega kelli, mis said laste seas ruttu populaarseks.

Teekond kellast käekellani, sellisena nagu me seda tänapäeval tunneme ja kanname, on võtnud päris mitu sajandit aega. Olgugi, et tänapäeval on võimalik kellaega vaadata pastapliiatsilt või mobiiltelefonilt, ei kao käekell kui vajalik tarbeese mitte kusagile.

Sul on kindlasti päris oma käekell ja võib-olla isegi mitu. Kui sa oma kella hästi hoiad, siis jutustab see võib-olla kunagi oma loo sinu lastele.

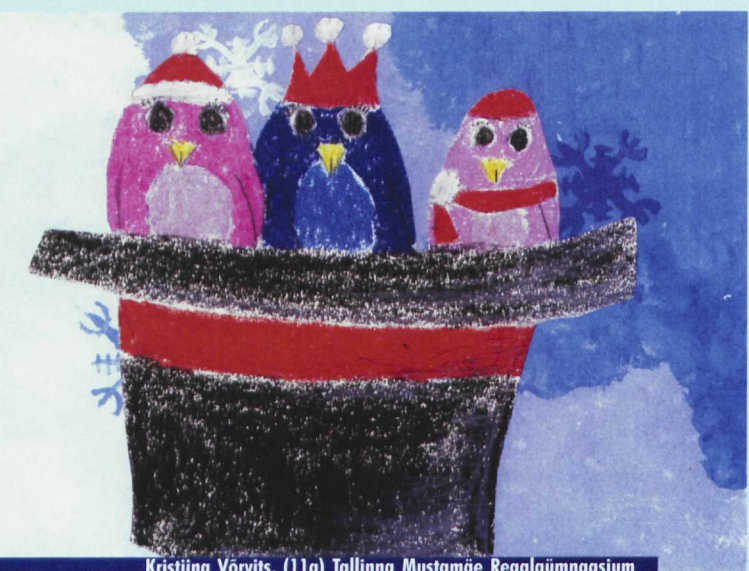
MINA JA TALLINN + 3

Kert Kalvik, (17a) Tallinna Heleni Kool

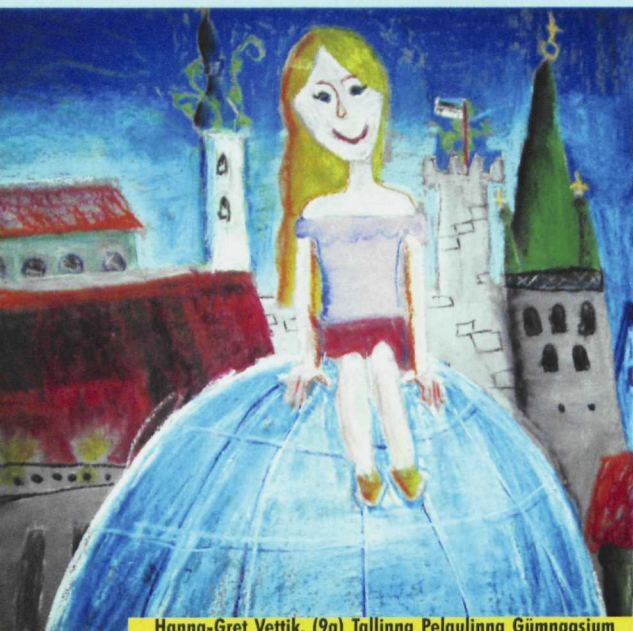
Kärt Heinvere, (7a) Tallinna Pelgulinna Gümnaasium

Kristiina Võrvits, (11a) Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasium

Aleksander Sokolov, (11a) Tallinna Mustamäe Reaalgümnaasium

Hanna-Gret Vettik, (9a) Tallinna Pelgulinna Gümnaasium

Elise Adwan, (7a) Tallinna Laagna Gümnaasium

Päkapikk Miia

Elas kord ühes väikeses majakeses üks väike päkapikk, kelle nimi oli Miia. Ta ei teadnud isegi, kui vana ta oli, aga ta oli päkapikulikult väikest kasvu ja suur päkapikumuuts oli tal peas.

Miiale meeldis üle kõige teha piparkooke ja neid nägudega kaunistada. Kuid ta ei saanud neid kellelegi pakkuda, sest seal, kus ta elas, ei olnud tal ühtegi sõpra. Ta oli harjunud üksi elama, kuigi vahepeal oli päris kurb.

Miia maja oli natuke eriline maja, sest seal oli palju piparkooke. Isegi voodipesu oli piparkoogimustriline ja maja ümber oli kuusehekk, mis oli samuti kaunistatud piparkookidega. Maja aken oli kaunistatud värviliste tuledega. Loomulikult piparkoogimustris.

Aga üks sõber Miial siiski oli. See oli tilluke majaämblik Marmi. Vahel nad mängisid koos lumesõda ja Marmi käis majakatusel suusatamas. Miiale meeldis väga laulda. Kõige rohkem meeldis talle "Päkapiku rokk". Miiale ei meeldinud üksi laulda, aga ämblik Marmi ei osanud seda laulu. Kui ühel päeval hakkas päkapikk Miia talle laulmist õpetama, siis selgus, et Marmi ei pidanud isegi viisi.

Ühel päeval otsustas Miia midagi huvitavat teha, näiteks reisima minna, sest ta oli ka seiklushuviline. Aga just sellel päeval oli Marmi raskesti haigeks jäänud. Miia ei tahtnud oma ainukest sõpra hätta jätta. Ta unistas sellest, et Marmi saaks terveks ja nad saaksid minna koos rändama. Aga paraku ämblik Marmi tervis aina halvenes. Miia otsustas minna abi otsima. Aga kust? Kaugel teises külas elas päkapikk Markus, kes üle kõige armastas tohterdada. Sinna tuligi Miial minna.

Miia asus ruttu reisile, sest tee oli väga pikk. Ta reisib 5 päeva mööda jäist lumepinda, kuni jõudis ühe majakese juurde ja ennäe, seal oligi päkapikk Markus. Miia rääkis talle oma murest ja Markus andis talle sobiva ravimi.

Miia jooksis nii kiiresti kui sai tagasi koju, kuid eksis pikal teel ära. Ta nuttis, ta kartis, kuid mitte enda, vaid Marmi pärast.

Äkki kuulis ta häält, mis küsis: "Kes sa oled?" Selja taha vaadates märkas Miia seal lumevõlurit. Miia seletas, kes ta on ja et ta pean ruttu koju haige sõbra juurde jõudma, et seda aidata. Võlurile läks Miia mure hinge ja ta kostis selle peale: "Ma aitan sind!" Ta lausub võlusõnad: "Sabraka-tabra-mullimalli-vupstii!" – ja nad olidki Miia kodus. Nad nägid, et ämblik Marmil oli väga halb. Miia andis talle rohtu ja varsti oligi ämblik Marmi terve ning rõõmus. Lumevõlurile andis Miia kotitäie oma kõige kaunimaid ja maitsvamaid piparkooke, mis võlurile nii maitsema hakkasid, et temast sai sagedane külaline Miia ja Marmi teelauas.

Päkapikk Miia ja ämblik Marmi elavad praegugi vaikselt ja sõbralikult mängides ning toimetades edasi. Aga päkapikk Miia piparkoogid tulevad iga päevaga aina maitsvamad välja. Võib-olla oled sinagi neid maitsnud?

Pilt: Ülle Meister

Päkapikk Tuutu suur hirm

Oli üks päkapikk Tuutu, kel olid täiesti tavalised päkapikukohustused. Joulukuul käis ta nagu teisedki päkapikud lastele kommi sussi sisse viimas.

Kord aga juhtus nii, et paar nädalat enne jõulupühi hakkasid laste sussid tühjaks jääma. Haldjas märkas seda ja läks päkapikk Tuutuga rääkima. Selgus, et Tuutu pelgab "halle käppasid". Haldjas uuris, mis need hallid käpad on. Tuutu selgitas, et ükskord lastele kommi viies ehmatasid teda põõsa tagant paistvad hallid käpad. Peale seda ei julge ta enam lastele kommi viima minna.

Haldjas lohutas Tuutut ja arvas, et see ei saa midagi hullu olla seal põõsas ja lubas järgmisel korral Tuutule suured tugevad turvamehed kaasa panna.

Kui Tuutu oli paar päeva juba niimoodi käinud, siis taipas ta, et kui ta niiviisi jätkab, ei tule sellest midagi välja. Sellepärast, et lapsed juba teadsid, kes neile sussi sisse kommi paneb ja nad teadsid täpselt, mis kell Tuutu tuleb oma suurte turvameestega. Nüüd kurtis ta oma muret ka haldjale ja haldjas arvas, et kui Tuutu üksi läheb, siis vaadaku ta sinna põõsa taha. Päkapikk tegigi nii ja sai teada, et seal oli hoopis üks maiasmokast suur kirju jänes.

Nüüd on Tuutu temaga väga hea sõber ja kui ta kommi läheb viima, siis jänes veab teda seljas ning saab selle eest Tuutult kommi.

Siit nurgast ja seal nurgast

Kui Sa pilku arvutilt või ajakirjalt tõstes aknasse vaatad, siis näed ikka samasugust pilti – olgu klaasi taga siis puud-põõsad või hoopiski vastasmaja aknad. Mõtled, et mis seal ikka, eks aastaaegade muutumine paku ka väikest vaheldust...

Itaalias elav arhitekt dr. David Fisher aga nii väikese vaheldusega ei lepi: tema on nimelt asunud projekteerima pöörlevaid maju! Tegemist pole mingite muinasjutust pärit kanajalgadel liikuvate hüttidega, vaid uhkete tornmajade – sõna otseses mõttes pilvelõhkujatega. Kui ikka kaheksakümne-korruseline torn kukub pöörlema, ei siis pilvedel ole enam pikka pidu!

Esimese seesuguse hoone valmimist on oodata juba enne 2010. aastat, ja kõrguma hakkab Rotating Toweri (Pöörleva Torni) nimeline ehitus Pärsia lahe rannikul Dubais.

Hoone 70 "alakorrust" on planeeritud hotelliks, korteriteks, kontoriteks ja poodideks, 10 ülakorrust aga hõivavad eriti rikkad asukad, kes võivad nautida oma villade aedu, basseine ja garaaže – muidugi reisivad luksusautod pilvede alla liftidega. Kes soovib, võib kasutada ka helikopterit – õhusõidukite jaoks ehitatakse maja katusele oma väike lennuväli.

Kui alakorruste liikumist kontrollib kõrghoone juhtkond, siis kümne ülemise etaaži elanikud võivad oma korruseid liigutada omatahtsi. Ütleb ju laulusalmgi, et raha paneb rattad käima.

Kuuldavasti on Dubai pöörleva pilvelõhkujaja valmimisel end juba arhitekti juurde järjekorda pannud Moskva linn.

Arhitekt ise polevat seni küll ühtegi pilvelõhkujat projekteerinud, kuid on kindel selles, et peatselt on kogu maailma suurlinnad tema välja mõeldud pöörlevate tornelamutega kaetud. Kõrge lennuga ehituskunstnik tahab teha sellist hoonet, mis toodab rohkem tuule- ja päikese-energiat kui ise kulutada suudab!

Maailma suurim draakon

Kus mujal peaks maailma suurim draakon endale pesa tegema, kui mitte Hiinas! Tänavu

märtsis avatud Pekingi lennujaama hiigelsuur kolmas terminal loodi suviste olümpiamängude eel ning meenutab kuju poolest draakonit. Lennujaama peaarhitekt sir Norman Foster on ennegi loonud suurejoonelisi ehitisi, muuhulgas Hongkongi panga HSBC pilvelõhkujaja.

Lennujaama pindala võtab enda alla enam kui miljon ruutmeetrit – rohkem kui 10 jalgpalliväljakut kokku! Ja kuna reisijate seas pole kindlasti kuigi palju vutimehi, kes jaksaksid lennukite poole triblada, siis teenindab rändajaid automaatne transport. Lennujaamas on 90 supermarketit ja kauplust, 64 restorani, 445 lifti... Lennujaam sai valmis nelja aastaga ning töölisi oli seal ametis 40 000!

Draakon on võimeline aastas endast läbi laskma 75 miljonit reisijat. Kui Pekingisse satud, hoia silmad lahti – 1 rändav laps 75 miljoni reisija hulgas on väiksem kui nõi heinakuhjas!

Bondi unistus täitumas!

Bondi – James Bondi – varustus on teda ka suurimatest ohtudest pääseda aidanud. Filmis "Spioon, kes mind armastas" kasutas Bond autot nimega Lotus, mis hiilgas nii maanteel kui ka vees – vajalikul hetkel muutus masin superagendi käe all väikeseks allveelaevaks. Ükski unistus pole liiga kõrgelennuline (ega ka vesine) selleks, et teda osavate käte ja nutikate peade kaudu ei saaks täide viia! Üsnagi väike Sveitslaste firma Rinspeed võttis kätte ning tegi filmiunistuse teoks. Rinspeedi kahekojaline sportauto kannab nime SQuba ning kasutab vee all liikudes oma kolmest elektrimootorist kahte. Suurimaks sukeldussügavuseks on SQubal kümme meetrit. Esialgu on valmis saanud vaid näidiseksplar ja pole teada, kas "bondikas" üldse masstoodangusse lähebki. Ega ju Bondegi ole jalaga segada ei maa peal ega vee all!

Sõber või vaenlane?

Mida sa teed, kui sulle tuleb tänaval vastu vastiku olemisega onu või tädi, kes kutsub sind mingisse kahtlase kohta?

Neid, kes kaasa läheksid, pole vist kuigi palju – sina kui arukas noor inimene ei lase ennast kindlasti mõjutada!

Samuti ei ole sa kindla peale nii lapsik, et usaldaksid näpumehe kuulsusega poisile või tüdrukule oma aadressi – ega sa ole eile sündinud!

Pole vist mõtet küsida, kas usaldaksid vähivõõrale oma iseenda, oma pere ja sõprade saladusi? Milleks – selleks on sul ju sõbrad olemas!

Samas: kas ikka tunned oma sõpra ja tuttavaid – eriti neid, kellega oled tutvunud internetis surfates? See, kes ennast tutvustab 12aastase Kätlinina, võib päris elus osutada kahtlaseks onukeseks, kellest ei või iial teada, kuidas ta su andmeid kasutada võib. Muide, alles hiljuti oli üks 14aastane poiss netikirjade põhjal armunud... oma keskealisesse klassijuhatajasse, keda ta koolis silma otsaski ei sallinud!

Mõned lood võivad olla naljakad, kuid viimasel ajal on juhtunud kergeusklike internetikasutajatega päris kurbi ja traagilisi lugusid.

Päev otsa internetis surfates ja arvutiekraani vaadates võib küll tunduda, et kauge kirjasõber mõistab sind rohkem kui su ema või isa, kuid tegelikult elus on lood teisiti kui arvutimaailmas. Kuigi võid olla arvutitundmises kümme korda profim kui esivanemad – hätta sattudes mõistad, et tegelikult on vanemad just need, kes sind omakasupüüdmatult aidata tahavad.

Agara arvutikasutajana võiksid kiigata veebilehekülge, kust leiad interneti kasutamiseks asjalikke nõuandeid: <http://www.microsoft.com/eesti/campaign/veebivend.msp>

Kelli: Mark kevadiseit Pelgulinna Kunstikoali lõputööde näituselt

VEEBIVEND TEST: INTERNETIOHUTUS

Testi oma teadmisi internetiohutuse valdkonnas. Tõmba õigele vastusele ring ümber. Vastuseid saad kontrollida allpool.

1. Milline neist võib kujutada enim ohtu?

- a) otsingumootorid ja ajalehtede internetilehed
- b) laste mõeldud internetilehed
- c) jututoad ja tutvumisleheküljed

2. Millist infot ei ole soovitatav jagada internetituttavatega ega isiklikel lehekülgedel?

- a) e-posti aadressi
- b) oma eesnime
- c) oma telefonumbrit ja kodust aadressi

3. Kui tahad uue internetituttava kokku saada, siis kelle sa esimesele kohtumisele kaasa võtad?

- a) ema ja/või isa

- b) lähed üksi
- c) oma parima sõbra

4. Kui sinu uus internetisõber on täiskasvanud inimene, kellele pead sellest rääkima?

- a) vanematele
- b) mitte kellelegi
- c) mõnele sõbrale

5. Jututoas alustab sinuga juttu võõras inimene, kes palub, et saadaksid talle oma pildi. Mida teed?

- a) ütled kindlalt ei, sest sa ei tea, kes see inimene on
- b) saadad talle oma sõbra pildi ja valetad, et see oled sina
- c) saadad talle oma pildi ja küsid temalt pilti vastu.

Õiged vastused: 1.c) 2.c) 3. a) 4.a) 5.a)

Päkapiku töö

Detsembris käivad päkapikud,
 sõidukiteks suured sikud.
 Sikud tehtud pajupuust,
 mitte kontidest ja luust.
 Lastele toovad komme,
 kodus teevad pomme.
 Pommi sees on sokolaad,
 nätsud, kommid, marmelaad.
 Päka riided punased,
 kotid on neil kollased.
 Lastele lähevad ka pommid,
 kindluse mõttes ka kommid.

Pildil olen
 koos oma
 õe Beritiga
 (ise olen
 vasakul).

Jõulutaat

Kaugel nägin jõulutaati,
 kellel sõidukiteks mitu paati.
 Põhjapõdrad haigeks jäid,
 laudas on nüüd omapäi.
 Taadi kott on päris suur,
 seal sees on vist suur puur.
 Hamstrile on puur,
 koerale on kuut.
 Kassile on hiir,
 isale pakipiim.
 Minule on nukk,
 õele suur riukukk.
 Vennale on tekk,
 vanaisale on pekk.

Brit Keskra Kohilast

Tere!

Olen 11-aastane tüdruk. Käin Kohila Gümnaasiumi 4. a klassis. Mulle meeldib joonistada, jutte mõelda, luuletada, mängida pille, ujuda, kokata ja mängida. Ma õpin klaverit ja flööti. Mul on kodus koer, kass, kalad ja deegu. Nad meeldivad mulle väga, kuigi sooviksin saada rotte ja bulldogi, aga see on vaid unistus. Vabal ajal olen tavaliselt sõpradega või istun kodus ja loen raamatuid. Mu lemmiksöök on lasanje, -jook fanta ja -värv sinine. Üle kõige meeldib mulle reisida ja suvel käisin Ameerikas. Sellest aga kirjutan ma järgmine kord.

Brit

Tallinna jõuluturu salmivõistluselt

Juku ja päkapikk

Juku, väike äbarik –
külas käib tal päkapikk.

Kui ei jonni, pole paha –
siis saab sussi sisse raha.

Raha eest saab osta kommi,
hamba sisse uue plommi!

Brigitha Tammets
Lasnamäe Üldgümnaasiumist

Heavy-rocki jõuluvana

Iron Maiden mürtsub õues –
jõuluvanal raadio pöues!
Kõnnib ringi tarest tarre,
viib ta kinke perest perre.
Vahel mängib ka kitarri,
valjult lauldes annab kinke.

Kaarel Kurvits
Nõmme Põhikoolist

Orava jõulud

Käes on jälle jõulu algus,
kuuse all on lumevalgus.
Metsas kõigil jõuluootus,
loomalastel kingilootus.

Orav salmi ei saa pähe,
õpib palju ta või vähe.
Tal on sellest hirmus häbi –
kingiks saamata jääb käbi.

Viimsel hetkel salm on peas,
orav õhtul teiste seas.
Nüüd võib jõuluvana tulla
metsaloomadele külla!

Kirke Vaino
Nõmme Põhikoolist

Pilt: Ülle Meister

Päkapiku nohu

Üks päkapikk sai nohu
ja pliidi alla pani kasetohu,
sest tal oli külmavõitu,
ja et nohust saaks ka võitu.

Jõuluvana tegi talle kummeliteed,
kohale tõi mõõda kruusateed.
Jõuluvana ütles: "Miks sa ei kandnud jakki?
Ning müts on sul peas ka üsna katki!"

Päkapikk siis vabandas,
et ta vana pahandas.
Vabandus kui võluvägi
päkapiku terveks tegi!

Ronald Allmägi
Tallinna Saksa Gümnaasiumist

Päkapiku elu

Päkapikul oma töö,
see tal kestab terve öö.
Kommikotid on tal vööl,
ise komme ta ei söö.

Vaikselt luurab akna taga,
uksele ei koputa.
Ootab, kuni Juku magab,
kommid tuppa sokutab.

Päkapikk on ettevaatlik,
teda näha laps ei või.
Isa ükskord teda kohtas,
kui ta öösel kõõgis söi.

Mari Eesmaa
Gustav Adolphi Gümnaasiumist

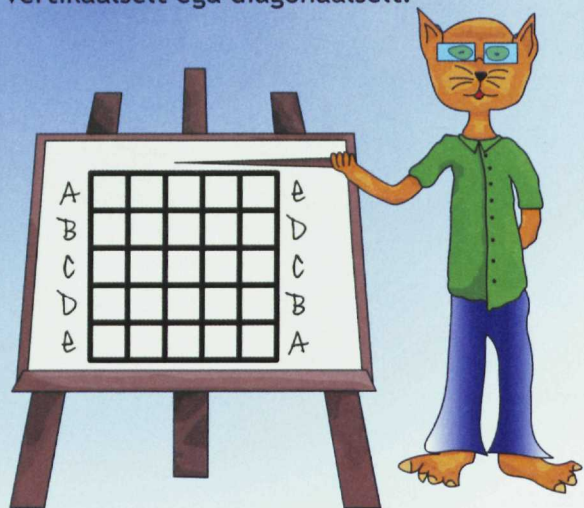
VÄIKE Detsembriin

VÄIKE
KIMLI
OR DU

MÕISTATUS

ANDE 11.2009.

Kas ja kuidas on tahvil olevasse ruudustikku võimalik paigutada tähed A, B, C, D ja E, nii, et ükski täht ei korduks horisontaalselt, vertikaalselt ega diagonaalselt?

Eelmise mõistatuse lahendus on, et Ande peaks maja ehitama põhjapoolusele - nii avanevad kõik maja anad lõunasse, olenemata sellest, millises seinas nad on. Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega terve kuu - nimelt ilmub lahendus koos uue mõistatusega järgmises ajakirjanumbris.

Mõistatuse tegi Ande

Seekord avaldame kogunisti kaks viktoriini! Mõlema koostajaks on kirjastus Valgus ning kes lahendusi mujalt ei leia, see peaks ära käima kas raamatukogus või -poes. Kõik vastused on kirjas raamatutes "Minu kehaatlas" ja "Minu esimene tutvus kuulsate kangelastega". Kes saadab õiged vastused õigel ajal (enne 5. jaanuari 2009) toimetusse, neile lubab Valgus auhindadeks just neidsamu raamatuid.

Kangelaste-raamatu küsimused

1. Mis oli esimese mehe nimi, kelle jumal lõi?

2. Kes oli kõige võimsam Egiptuse jumal?

3. Kes röövis taevast tule ja viis selle inimestele?

4. Kes oli kõige tugevam Kreeka kanglane?

5. Ühe imeilusa naise pärast puhkes pikk ja ränk Trooja sõda. Mis oli selle naise nimi?

6. Kes võitsid Trooja sõja?

7. Kes oli Rooma esimene kuningas?

8. Kes oli Mowgli parim sõber?

9. Missugused loomad kasvatasid Tarzani üles?

10. Kes on see ratsanik, kes kappab öösiti ringi, mask ees ja laia äärega kübar peas?

Kehaatlase-küsimused

1. Mitmest lülis koosneb selgroog ehk lülisammas?

2. Mis saab nendest rasvadest ja suhkrutest, mida sinu keha ära ei tarbi?

3. Mille eest kaitseb keha higistamine?

4. Mis on kaladel kopsude asemel?

5. Mida kannavad kehas edasi punalibled?

6. Kus asub tasakaaluelund?

7. Mitu korda päevas pilgutad sa silmalauge?

8. Kas vesi moodustab inimese kehast rohkem või vähem kui poole?

9. Kui kaua suudab inimene elada vett joomata?

10. Miks vajab inimese keha kaltsiumit?

11. Miks ei tohi soolaga liialdada?

Miks jõuluvana ei taha põhjanabalt lõunanabale kolida?

Seepärast, et põhjapõtradele ei meeldi käia, pea alaspidi.

Miks hoiab jõuluvana ajalehti külmpapis?

Seepärast, et siis on tal alati värsked uudised käepärast.

Mitu kinki peavad päkapikud panema jõuluvana kotti, et see tühi ei oleks?

Üheainsa – kui see on kotis, pole see enam tühi.

Miks kannab jõuluvana vitsakimpu alati vööle ega pane seda kunagi kingikotti?

Seepärast, et ülekohus ei seisa kotis.

Kuidas kutsutakse seda päkapikku, kes kannab nätsust tehtud troppe kõrvades?

Kutsu kuidas tahad – ega ta sind niikuinii ei kuule!

Mille järgi saad aru, et jõuluvana on kempsus?

Uks on lukus.

Mida ütles koer, kui ta nägi toas elektri-küünaldega ehitud kuusepuud?

“Lõpuks ometi üks korralikult valgustatud WC!”

Miks muutub kalender vana-aastaõhtul kurvaks?

Seepärast, et ta päevad on loetud.

Juku kirjutab jõuluvana-
le: “Palun too mulle suur
veoauto ja paar väikest
nukku!”

Emal loeb üle poja öla kirja ja imestab: “Milleks sa, Juku, nukke küsid – sa ju pole nendega eluilmaski mänginud?”

“Jah, aga kuidas ma muidu avariisid ja allaajamisi mängida saan?”

Juku on jõululõhtul is-
emaga kirikus ning
palvetab: “Armas
Taevaisa, tee nii, et uuel
aastal saaks minust
korralik poiss. Aga kui
see sul kuidagi korda ei
lähe, siis kingi vähemasti
emale tugevamad
närvid!”

“Jälle kaks!” kurjustab isa
Juku päevikut vaadates.
“Õpetaja kirjutab
märkuses, et sa, poiss, ei
oska emakeeles oleviku
ja mineviku vahel vahet

teha! See on ju nii lihtne!”

“Mis seal lihtsat on!” poriseb Juku.

“No võtame näiteks sellised laused: mina pesen, sina pesed, tema peseb, meie peseme – missuguse ajaga on tegemist?”

Juku jääb hetkeks mõtlema ja teatab siis: “Kui juba mina pesen ja sina ka pesed, siis peab küll olema tegemist suurte pühade eelse ajaga!”

“Juku, kähku vannituppa tagasi – vähe-
masti enne jõulupeole minekut peaksid
kõrvad puhtaks pesema!” pahandab ema.

“Aga ema, ma alles eile pesin kõrvu,”
poriseb Juku, “ja vahepeal pole ma neid
üldse kasutanud!”

“Kuidas sina, Juku, jõulude tulekuks
valmistusid – kas olid ka hea laps?” küsib
õpetaja.

“Muidugi olin hea laps!” hüüatab Juku.
“Koristasin kodus kõik toad, küpsetasin
piparkooke, aitasin emal sülti keeta, isal
kuuske üles panna...”

“Oi, siis sa oled küll lausa haruldane
laps!” imestab õpetaja. “Paistab, et sul
pole mitte ainsatki puudust!”

“Nojah, üksainuke väike puudus mul
siiski on,” tunnistab Juku. “Ma nimelt
valetan, nii et suu suitseb...”

Juku, moodusta mitmus sõnast “lume-
helves”!

“Lumesadu, õpetaja!”

Õpetaja: “Tunnista nüüd ausalt, Juku, kas
sa lähed uuel aastal tõesti teise kooli või
ütlesid sa seda ainult selleks, et mulle
jõulurõõmu valmistada?”

Krutskeid ja koerustükikesi

Hamster teeb koerustükke

Mul on hamster, kelle nimi on Miki. Ta on isane. Miki on ühe aastane ja kolme kuune. Ma sain ta koolilaadalt. Ta on väga krutskeid täis. Kui ma ei ole ajalehte talle pissinurka pannud, siis näen hommikul ärgates, et ta on tualettpaberi või salvratiku oma pessa viinud. Joogiks panen hamstrile väikese

alusega piima ja hommikuks on see puhtaks lakutud ja nii kuiv, nagu oleks ta kuivaks pühitud. Minu hamster sööb spetsiaalset näriliste kuivtoitu: pirni, õuna, mandariini, kuivatatud saia ja sihvkasid. Mulle meeldib vaadata, kuidas hamster toitu põske kogub, sest siis on ta väga naljakas, kui tal on suured põsed. Mikile meeldib väga Kasekese komm - kui ma seda süön, siis annan ikka talle ka.

Triin Valdmaa Jõgevalt

Südamlik hambapasta

Ükskord tõi jõuluvana mulle uue hambaharja ja hambapasta. Ma hakkasin nendega mängima. Ja kui emme avastas, olin juba terve tapeedi hambapastaga südameid täis joonistanud.

Ivike Müttsalu Väike-Maarja Gümnaasiumi 1. b klassist

Suusarada toas

Kui ma olin kahe aastane, siis tegi emme minuga ühel ajal lõunauinakut. Mul läks uni ära, aga emme ei olnud veel tõusnud. Mul hakkas igav ja ma hakkasin endale suusarada meisterdama. Selleks kerisin ma terve WC-paberi rulli lahti...

Indrek Niinemets Väike-Maarja Gümnaasiumi 1. b klassist

Vorsti ots

5-aastaselt panin ma oma kassi külmkappi kinni. Kiisu oli seal terve öhtupooliku ja söi ära kogu vorsti, mis kapis oli.

Sten Sesmin Väike-Maarja Gümnaasiumi 1. b klassist

Kui ema jõi kohvi

Kui ma olin nelja aastane, käis meil külas tädi Jaana. Sellel ajal, kui minu emme tädiga kohvi jõi, tassisin mina kõik pliidipuud porilompi. Kui puud olid lompi tassitud, siis istusin ise ka sinna lompi.

Marten Remmelg Väike-Maarja Gümnaasiumi 1. b klassist

Maiasmokk

Minu vanaema kasvatab aiamaal tomateid, kurke, porgandeid ja teisi aedvilju. Ükskord, kui vanaema peenraid rohis, tõi mina toast supilusika ja hakkasin kasvuhoones mulda sööma.

Vendo Mihkel Veia Väike-Maarja Gümnaasiumi 1. b klassist

Mustkunst ja mustkunstnikud

Detsembris jõuab raamatupoodidesse uhiuus mustkunstiraamat „Lembitu maagiline maailm: Eesti oma must-kunstiraamat.“ Kuigi mustkunstiraamatute tõlkeid on meil ilmunud varemgi, on tegu taasiseseisvumisjärgse Eesti esimese oma autorite poolt kirjutatud trikiraamatuga.

Raamatu kirjutasin koos **mustkunstnik Meelis Kuboga**, kellest on ka „Hea Lapse“ lehekülgedel veidi juttu olnud. Teose

annab välja kirjastus **Atlex**.

Nagu pealkirigi ütleb, on peategelaseks Lembit – igati tavaline üheteistkümne aastane poiss. Sest selles, et Lembit käib koolis või elab koos vanematega, ei ole mitte midagi ebatavalist. Nagu ka selles, et Lembitul on vanem vend Kert ja vanem õde Keit.

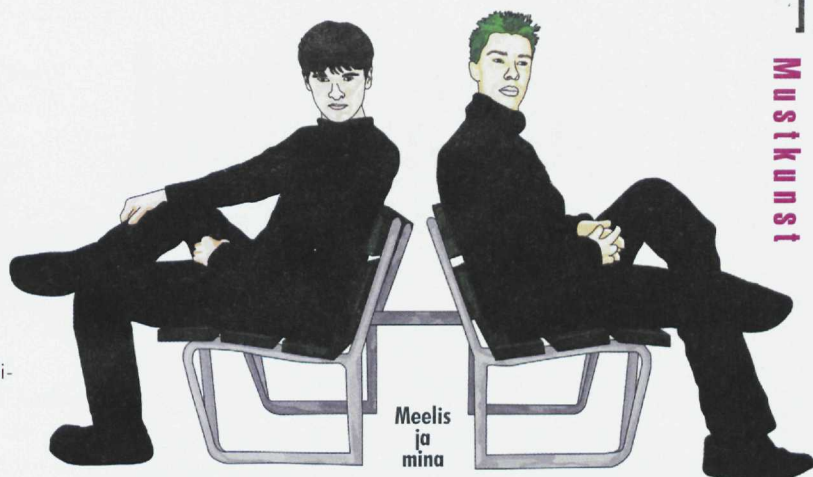
Veidi ebatavaline on aga Lempsi lemmikhobi – nimelt mustkunst. Enamiku oma vabast ajast veedab ta uusi trikke õppides ning vanu harjutades. Peaaegu iga päev leiab ta hetke, millal mustkunsti abil oma sõpru või pereliikmeid lõbustada. Kuidas täpsemalt, sellest raamatu lehekülgedel juttu tulebki.

Lisaks trikkide kirjeldustele-selgitustele võib kaante vahelt leida põgusa ülevaate mustkunsti ajaloo, hetkeseisust maailmas ja Eestis ning eesti keeles ilmunud mustkunstiraamatute loetelu.

Raamatu juurde kuulub ka kodulehekülg. Osa veebilehest on ligipääsetav kõigile külastajatele, enamik aga on mõeldud vaid raamatu omanikele ja registreerunud kasutajatele. Sisse logides saab küsida trikkide asjus nõu, näha kirjeldatud trikkide videoid koos selgitustega ning palju muud põnevat.

Kui kardad, et mustsaamine hävitaks sinu võid raamatut lugema sõprade tege- jäta lihtsalt trikkide lühikese katkendi

kunstisaladuste teada jaoks trikkide võlu, da ja Lembitu ning mistest osa saada – selgitused vahele. siin avaldamegi:

Lembitu maagiline maailm: Eesti oma mustkunstiraamat

Pärast õhtusööki koristas naispere lauda ja mehed läksid televiisorit vaatama. Lembit sättis ennast juba mugavalt diivanile, kui õde Keit haaras tal äkki käest ja sundis endale järgnema. Lempis oli üsna veendunud, et ta pannakse nõusid pesema – aga ei.

Nad läksid Keidi tuppa, õde sulges ukse ja sosistas paanikas: „Lempis, mul pole jõuluvanale mitte midagi näidata! Kõik mu uued kostüümid on näiteringi garderoobis ja luuletusi ma ei viitsinud õppida. Meil peaks olema mõnikümme minutit aega. Ehk õpetad mulle kiirelt mingi vembu?“

Lembit mõtles pikalt ja vastas: „Olgu, aga teistele ei räägi.“

„Nõus. Õmblen sulle hiljem selle eest mustkunstniku keebi,“ lubas Keit.

Lembit otsis välja vajalikud esemed ja tahtis öele õpetada, kuidas jõuluvana mütsi seest kuusekaunistus välja võluda.

Lapsed jõudsid vaid paar lauset vahetada, kui järsku kostis välisükselt kolm valju koputust ja kõlav hää: „Kas siin majas ka häid lapsi on?“

Lembit ja Keit vaatasid teineteisele punnis silmadega otsa – jõuluvana juba kohal!

„Olgu, plaan B!“ hüüdis Lempis.

Emal juhatas jõuluvana elutuppa, kus ootasid ees Kert, isa ja vanavanemad. Linda ei jõudnudki veel lapsi hõigata, kui Keit ja Lempis lipsasid juba ukse vahelt sisse.

Jõuluvana istus kuuse kõrvale. Sissejuhatuses jagas ta kõigile komme ja pajatas värvika loo Lapimaast, sellest, kuidas ta põhjapõtrade ja saaniga on ringi rallitanud, kelle juures juba käinud ning kuhu läheb. Kõik ootasid ärevusega kingitusi. Lõpuks lohistas jõuluvana suure kingikoti lähemale, avas selle ning luges esimeselt pakilt välja: „Kert.“

Kert võttis ilma pikemalt kõhklemata välja kitarri ja küttis ühe karmi loo. Jõuluvana oli natuke üllatunud, aga lugu oli hästi esitatud ning kindlasti kingitust väärt.

Järgmise paki peale oli kirjutatud „Keit“. Tüdruk oli igal aastal midagi uut esitanud ja pere ootas põnevusega, mida ta tänava ette võtab. Keit ise ja Lembit nägid olukorda aga hoopis teise nurga alt – kas üldse tuleb midagi või mitte.

***

Kui tahad teada saada, kas, kuidas ning millise trikkiga Keit jõuluvana käest kingituse sai, pead juba raamatu kätte haarama!

Meie jõulukuul sündinud suurkujud

Iga vähekegi koolis käinud Eestimaa elanik teab kindla peale, kes olid **Lydia Koidula (1843 – 1886)** ja **Friedrich Reinhold Kreutzwald (1803 – 1882)**. Mõlemad on andnud nii suure panuse meie rahva kultuurilukku sel kaugel ajal, kui eestlane olla ei olnud veel uhke ja hää, et ega nende nimed meie ajaloost saagi kunagi kustuda.

19. sajandil kuulus siinsete haritlaste sekka vähe eestlasi, ning neistki oli enamjagu mõjutatud saksa kultuurist. Lapsigi ristiti saksapärase eesnimedega.

KAS TEAD, ET

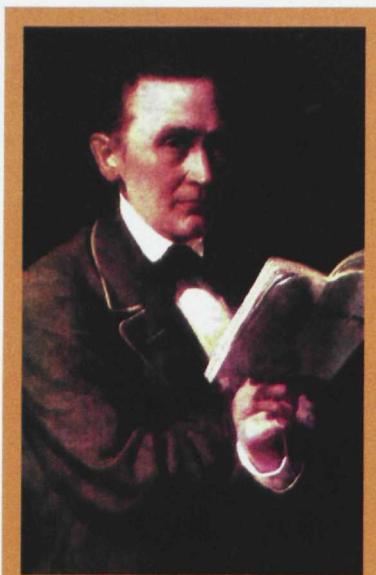
- Nii Kreutzwald kui ka Koidula on "jõululapsed"? Esimene sündis teisel jõulupühäl, **26. detsembril 1803**, ning hiljem **Koidulauliku** sünnipäev oli **jõululaupäeval – 24. detsembril 1843**.
- Koidula ristinimi oli tegelikult **Lydia Emilie Florentine Janssen**. Abielludes kirjutati ta passi abikaasa perekonnanimi **Michelson**.
- Lauluisa sündis Jõepere mõisa kingsepast pärisorja pojana ja tema pere sai endale liignime alles siis, kui lasti mõisniku voli alt vabaks. Algakooli läks väike Friedrich Reinhold juba uhke perekonnanime omanikuna.
- Haridustee oli kirjanikel üsnagi erinev. Kreutzwald oli **hariduselt arst** ning **pidas tohtriametit Võrus 44 aastat** – alates ülikooli lõpetamisest 1833. aastal kuni pensionile minekuni. Koidula naisterahvana oma aja kohta üsnagi kõrge hariduse: pärast **Pärnu tütarlastekooli lõpetamist sooritas ta veel Tartu Ülikooli juures eksami**, mis andis talle **koduõpetaja kutse**. 19. sajandil ei peetud naistele ülikoolihariduse andmist vajalikuks... Sellegipoolest sai nooruke Lydia suurepäraselt hakkama nii **Perno Postimehe kui ka Eesti Postimehe toimetustes** oma isa, **Johann Voldemar Jansseni** abilisena.
- Kuigi Koidula elutee jäi lühikeseks, viibis ta enamates paikades kui Kreutzwald: **pärast abiellumist kolis Lydia oma sõjaväearstist abikaasaga Venemaale,**

Kroonlinna, ning elas koos mehega, kes ennast tööalaselt täiendas, veel **Breslaus, Strasbourg'is ja Viinis**. Kreutzwaldi kaugeim tööpaik oli Peterburis, kus ta noorena aasta (1824/1825) **koduõpetajana töötas**.

- Lydia Koidulal oli kolm last: **poeg Hans Voldemar sündis 1874 Tartus, vanem tütar Hedvig 1876 Tallinnas**, kus Lydia viibis oma õel külas, ning **noorim, Anna**, sai emalt hüüdnimeks Viini plika, sest tema tuli ilmale **1878 Austrias**.
- Ka Friedrich Reinhold Kreutzwaldil oli kolm järeltulijat, ning samuti **kaks tütar ja üks poeg: Annette Adelheid (1834), Marie Ottilie (1836) ja Friedrich Alexis (1845)**.
- **Mõlemad kirjanikud kaotasid ühe lapse varakult:** Koidula esiklaps Hans Voldemar suri juba 4-aastaselt sarlakite ja difteeria tagajärjel, Kreutzwaldi Marie Ottilie viieteistkümnese. Nakkushaiguste vastu ei osatud tollal võidelda...
- Kuigi nii Lauluisa kui ka Koidula järeltulijad olid andekad, ei saanud kellestki neist oma vanemate töö jätkajat. Kreutzwaldi pojal lapsi ei olnud, **Adelheidi tütar Alice sai saksakeelse hariduse ning pidaski ennast rohkem sakslaseks kui eestlaseks**. Teise maailmasõja eel sõitis ta 72 aasta vanusena Saksamaale ning sestpeale pole temast midagi teada.
- Koidulauliku tütarde lugu oli ehk veelgi kurvem. Lydia Koidula suri Kroonlinnas 43-aastaselt, kui **Hedvig 10- oli ja**

Anna 8-aastane, ning koos isaga olevat nad algul iga päev, hiljem igal pühapäeval käinud Koidula hauale lilli viimas. Eduard Michelson uuesti ei abiellunud ja hoolitses tütarde eest väga hästi. Mõlemad said nii vene- kui saksakeelse hariduse ning õppisid selgeks ka prantsuse keele. Ilmselt olid nad emalt pärinud ande võõrkeelte õppimiseks. Oma emakeelt – eesti keelt – aga ei osanud kumbki. **Hedvig jäigi Venemaale**, kus teenis revolutsioonijärgsel ajal elatist keeletundide andmisega ja suri 1941. aastal sakslastest ümber piiratud Leningradis. **Anna oli küll õppinud Prantsusmaal**, Sorbonne'is arstiteadust, kuid temagi tööks sai võõrkeelte õpetamine. Mõnda aega elas ta Itaalias, kus kirjanik August Mälk teda kohtas ja Eestisse kutsus. Anna Michelson saabuski oma ema isamaale ja elas mõnda aega Tartus, kuid kuna ta keelt ei osanud ja kõik peresuhted olid pärast Koidula surma hääbunud, siis ei kodunenudki ta siinmail ja sõitis **1944. aastal Saksamaale ning suri 1965. aastal Itaalias**, Firenzes, kus üks hea tuttav ta oma hoole alla võttis.

Kurb küll, et kummastki klassikust ei jäänud lapsi ja lapselapsi, kes osanuksid nende loomingut hinnata. Lohutuseks on muidugi see, et loomingulised lapsed – Koidula luuletused ja Kreutzwaldi koostatud rahvusepos "Kalevipoeg" – elavad tänini ja kõnelevad meiega eesti keeles.

Peeter Sauter

Jõuluvana teeb isa

Jõuluvana oli õhtuks nii väsinud, et unustas ühte kodusse minna. Lapsed muretsesid.

Isa ei jaksanud oodata. Isa läks õue, tõmbas punase mantli selga, koputas uksele: "Tere, kas siin häid lapsi on?"

"Oi, isa, kas sa teed jõuluvana?"

"Jaa."

"Küll on tore. Päris jõuluvana me natuke kartsime. Aga sind me ei karda."

Teised linna lapsed kuulsid, et ühes kodus oli isa jõuluvanaks ja tahtsid ka sellist. Nii kift, oma isa on jõuluvana ja pole üldse hirmus. Isad siis tegidki natuke jõuluvana ja päris jõuluvana rõõmustas, et sai puhata.

"Hea küll, ma puhkasin ära, laske mind nüüd laste juurde tagasi."

Isad lasid, sest nad polnud ikka nii head jõuluvanad kui päris.

"Aga kui ma teie laste juurde tulen, jätke õue mulle oma tuhvliid või natuke riideid. Ma panen selga ja lapsed ei karda. Isegi väikesed mitte."

Nad arvavad ikka, et hoopis oma isa mängib jõuluvana."

Tegelikult oli jõuluvanal salamõte, mida ta isadele ei rääkinud.

Jõuluvana armastas lapsi. Ja tahtis isa olla. Aga tal polnud oma lapsi.

Nüüd sai jõuluvana lastele isa teha. Ja endale isatunnet.

See on hea tunne.

Uue aasta soovid

Us aasta pidi varsti tulema ja nagu alati ei osanud ma tema saabumist oodates midagi tarka peale hakata.

Tegin kõõgis kiluvõileiva, sõin ja mõtisklesin.

"Issi, kas sul on juba uue-aasta-soov?" küsis Rulla.

"Õigupoolest mitte," pistsin viimase kiluvõileivaampsu suhu.

"Aga sul?"

"Ma tahan Action Maniks hakata."

"Kuule, uue-aasta-soov võiks ikka realistlik olla."

"Mis on realistlik?"

"Noh, teostatav."

Rulla mõtles, aga ühtki realistlikku soov ei tulnud pähe. "No näiteks?..."

"No näiteks, ma loodan, et lähen uuel aastal veel paksemaks, aga mitte liiga."

"Aga mina saan Action Maniks. Päriselt ka."

Uksele koputati. Me tõstisime pead. Rulla läks ja tegi ukse lahti.

See oli uus aasta.

"Tere, uus aasta."

"Tere, tere."

Rulla tõstis näpu: "Aga kas sul uue-aasta-soov on? Realistlik!"

Uus aasta kõhatas ettevaatlikult: "Teate, ma pole mõelnud. Aga muide, kas vana aasta on ka kuskil, me pidime kokku saama ja..."

"Jah, tagatoas."

Juhatasin uue aasta tagatuppa ja nad võtsid koos vana aastaga diivanil istet, sõid salatit ja ajasid omavahel tasakesi juttu. Ma ei tea, millest.

Pärast paotasin ust: "Kas soovite veel midagi?"

"Ei, aitäh."

"Olgu," haigutasin. "Me läheme Rullaga siis ära magama."

Näitusele võta kaisukaru kaasa!

Kas teate, et Tallinna Lastemuuseumis (Kotzebue 16) on avatud mängukarude näitus "MÖMMIGA ON MÖNUS"?

Väljapanekus tutvustab end soliidne seltskond erinevas suuruses ja vanuses metsaotte, kes kõik on leidnud endale meelepärase tegevuse. Meie karud on endale külla kutsunud mömmikuid ka mujalt Eestist ning ootavad külalisi kolmapäevast pühapäevani kella 10.30 – 16.30. Näitusele oleks **toore tuua foto endast koos oma lemmikkaruga ning olemasolu korral ka karu nimi ja lugu.**

Väljapanek jääb avatuks 12. aprillini 2009. Lastemuuseumi saab külastada kolmapäevast pühapäevani kella 10.30 kuni 17.00. Tel. +372 6413491

Vaata ka:

www.linnamuuseum.ee/lastemuuseum/

Andrus Kivirähk, Jüri Mildeberg ja Piret Saluri kuuluvad IBBY 2008. aasta aunimekirja

17. novembril anti IBBY Eesti osakonna sügisõhtul Eesti Lastekirjanduse Keskuses **Andrus Kivirähkile, Jüri Mildebergile ja Piret Salurile** kätte audiplomid, mis kinnitavad nende kuulumist IBBY 2008. a aunimekirja. IBBY aunimekiri (IBBY Honour List) on iga kahe aasta tagant ilmuv trükis, kuhu kantakse Rahvusvahelise Noorsookirjanduse Nõukogu (International Board on Books for Young People, lühend IBBY) liikmesmaade parimad lastekirjanikud, lasteraamatute illustraatorid ja lastekirjanduse tõlkijad. Valiku teeb kohalik IBBY osakond viimase kolme aasta jooksul ilmunud algupärandidest, tötstes esile iga nominendi üht konkreetset raamatut.

Valge Daami linna lasteraamatukogu tasub vaadata!

Haapsalus, nagu ehk teate, on lapsepõlve veetnud **Ilon Wikland** ning koos Iloniga käis seda ilusat mereäärset linnakest oma ainsal Eestis-käigul külastamas ka **Astrid Lindgren**. Haapsalu Lasteraamatukogus toimus varemgi igasuguseid põnevaid näitusi ja kohtumisi, kuid nüüd tasub igaühel seda uuendatud ja muinasjutuliselt armsat maja vaatama minna. Kuna majas on igasuguseid salapäraseid kohti, siis võib arvata, et õõsiti käib seal Valge Daamgi, et juttu puhuda raamatukogunõia Rosaaliga, kes just selles hoones pesitsebki!

Harry Potteri Eestisse toojad said Paabeli auhinna

Igal sügisel annab IBBY Eesti osakond välja auhinna aasta parimatele lastekirjanduse tõlkijatele. Tänavu oli premeeritud koguni 2: **Krista ja Kaisa Kaer**. Kui Potteri-sarja esimese köite tõlkis Krista Kaer üksinda, siis tuli järgmiste "telliskivide" eestindamisel nooruke Kaisa emale appi. Tänu nendele on eestlased olnud ikka esimeste seas, kes on Harry Potter'i lugusid oma emakeeles lugeda saanud. Mõlemad on leiutanud suurel hulgal vahvaid potterisme – sõnu, mida eesti keeles enne olemas ei olnud, kuid millela polnuks Sigatüüka kooli ümber tiirlevate nõidade elu olnud mõeldav. Auhinna on mõlemad auga ära teeninud, selge see!

Hilinenult kuid südamlikult

Tuhandete laste ja nende vanemate lemmiku Ellen Niidu 80. sünnipäev oli südasuvel – meie juulinumbrist leiata tema ilusa luuletusegi. Kuid vanarahvas ütleb, et tibusid (ja vahel ka aastaid) on kõige parem lugeda sügisel, ning nõnda pidasidki meie lastekirjanduse sõbrad **Ellen Niidu konverentsi** alles sügisel. Lastekirjaniku luuleraamatuid tasub lehitseda aastaringelt – kindlasti leiab mõnigi laps just tema värsste seast endale jõulusalmi!

Leevike

Leevike on jõululind. Miks just leevikest jõulukaartidel kujutatakse, aga mitte tihaseid või varblasi, seda pole raske ära arvata. Leevikese isaslinnu alapool on just jõuluvana kuuega ühte karva. Pealegi hakatakse leevikesi märkama just talve saabudes, mil nad ilmuvad elamute lähistele toituma. Vaikse vile saatel nokitsevad nad sireliseemnete kallal, vahel paarikesi, vahel suurema seltskonnaga. Oma kauni välimusega köidavad nad mööduja tähelepanu ja tekitavad veidi piduliku tunde nagu jõuludki.

Kindlasti elavad paljud inimesed teadmises, et leevike meid vaid talvel külastabki – küllap pesitsusalad asuvad kaugemal põhjas, kusagil jõuluvana koduga ühel laiuskraadil. Tõsi ta on, et leevikese levila põhjapiir ulatub põhjapolaarjooneni, kuid samas lõunapiir Pürenee, Alpide ja Karpaatide läänenõlvu pidi. Seega jääme meie üsna leevikese levila keskele. Suvel ei märka me leevikesi aga seetõttu, et nad elavad oma pereelu vaikselt kusagil kuusikus, kuhu inimesel eriti asja ei ole. Või kui ongi, lärmavad ümberringi metsvindid ja muud linnud ning leevike jääb märkamata. Tegelikult pesitseb meil leevikesi umbes niisama palju kui harakaid ja ööbikuid, keda on raske mitte näha-kuulda.

Tähelepanelik vaatleja võib leevikese suveajal leida inimasulatestki. Möödunud sajandi viimasel kümnendil leidsin leevikese pesitsemas keset Tallinna linna Tammsaare tee ja Ehitajate tee vahelisest metsatukast, kus praegu laiutab uus asfalttee. Kuigi see leid oli üllatuseks, siis lausa jahmatama pani järgmine pesaleid Mustamäe kivimajade vahel hõredas männitukas viiekorruselise maja akende all. Mõlemad pesad asusid mändide külgekste tipuosas (tavaliselt ehitab leevike pesa kuusele).

Oleks selle suure maja akende all asunud ööbiku pesapaik, poleks küllap paljud elanikud öösiti valju laulu tõttu magadagi saanud. Leevikese laulu aga vaevalt keegi tähele pani. Laulab ju leevike harva ja vaikselt. Pealegi ei ole see laul suurem asi meistriteos, on kombineeritud õrnadest viledest ja kutsehüüdeist, kurinaist ja kriginast, kääksuvaist ja krigisevaist helidest. Laulavad ka emaslinnud, kuid veelgi vaikselt, lihtsamalt ja lühemalt kui isasleevikese. Samas on tähele pandud, et leevike on harukordse õppimisvõimega. Puuris on teda suudetud panna järele vilistama lihtsamaid laulukesi inimeste repertuaaristki. Puuris pidada aga looduskaitsealust leevikest seadused ei luba.

Toidumajas leevikest jälgides avastame peagi, et siin käitub see muidu nii rahulik ja flegmaatilisena näiv lind riikalt, ajades liigikaaslasti sisinaga minema.

Nii ongi parimaks võimaluseks leevikese võludest osasaamiseks tema meelitamine koduaeda lindude toidumaja külastama. Ega talle mingeid eraldi palasid serveerida ole vajagi. Lemmiktoiduks nagu enamusele linnusöökla klientidest on leevikeselgi päevaliliseemned. Jõulupildidel kujutatakse leevikest sageli kaera nokitsemas, tegelikult talle kaer väga nokka mööda ei olegi. Parema puudumisel muidugi sobib süüa küll.

Toidumajas leevikest jälgides avastame peagi, et siin käitub see muidu nii rahulik ja flegmaatilisena näiv lind riikalt, ajades liigikaaslasti sisinaga minema. Nii kulub tal sageli

kaaslaste peletamise peale nii palju aega, et ise süüa ei jõuagi. Isaslinnud emaslindudega ei kakle, küll aga valitsevad alluvussuhted sugupoolel omavahel. Toidumajakeses taanduvad teised kõige tugevama ja agressiivsema eest. Kui see on kõhu täis söönud, asendab teda alluvussuhetelt järgmine jne. Et nõrgemad linnud ei peaks kaua bosside pugimist vesise suuga pealt vaatama, tasuks meil üles seada mitu toidumajakest. Nii on kõigil parem.

Peep Veedla tekst ja foto

Karoliina Männiste Väike-Õismäe Gümnaasiumist

Eda-Gves

Birgit Öqemeel

Wäike kangelane. Suur süda.

Koit Toome, Tõnu Oja, Tarmo Dännard,
Indrek Gaalna, Peter Volkonski,
Tine Reeman, Darika Naarik,
Kärt Kross jpt.

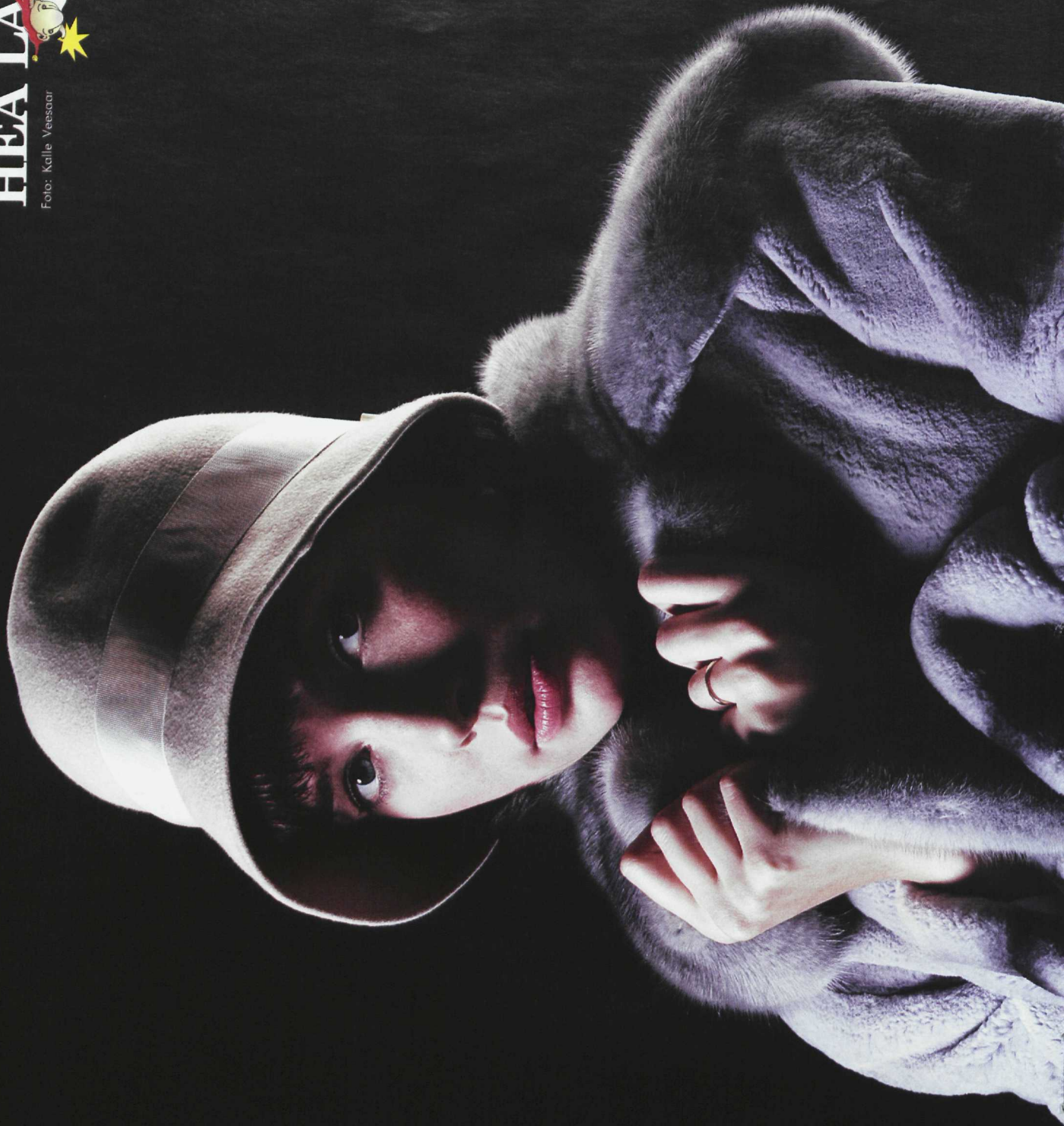

HEA LAPS

Foto: Kalle Veesaar

Luisi & aikson

FESTI
KEELES!
Lagu burrest nimega
Despereaux

ALATES 2. JAANUARIST

HEA LAPS

 HHA LAPS

Kirjanurk

Tere, sõbrad! Ilusat jõulukuud! Heldeid päkapikke ja ilusat koolitunnistust kõigile!

Nüüd kuulutame välja meie oktoobrinumbri võistluste võitjaid. Preemiate kättesaamisega on nii, et Tallinna, Harju-, Lääne-, Järva-, Pärnu- ja Lääne-Virumaa lugejate auhinnad ootavad Kullo Lastegaleriis (Kuninga 6, Tallinn, e-mail: galerii@kullo.ee, avatud teisipäevast laupäevani kella 10 – 18). Lõuna-estlaste preemiad toimetatakse O. Lutsu nimelisse Keskraamatukogusse (Tartu, Kompanii 3/5). Kui kellelgi on muid soovet, siis palume toimetusse kirjutada, helistada või meilida.

NB! Kas kõik lugejad teavad meie kodulehe uut aadressi: <http://healaps.ee>? Kellele Triibu-Liine seal silma pilgutab, need võiksid ennast silmapilkselt kasutajateks registreerida!

LASTEJOONISTUSTE VÕISTLUSE

"Maa värvid 2008" tähtaega on pikendatud kuni 20 detsembrini 2008!

Osalema on teretulnud kooli- ja gümnaasiumi õpilased, kunstistuudioid ja kunstiringid ning maalihuvilised vanuses 3 – 17 aastat.

Võistluse teemad:

1. See maailm, kus ma elan
2. Maa värvid
3. Kiiremini, kõrgemale, kaugemale! (Oo sport, sa oled maailm!)
4. Kelleks saada?

Joonistada või maalida võib A3 ja A2 formaadis joonistuspaberile valitud teemal ükskõik mis tehnikas. Lehe tagaküljele kirjutage trükitähtedega töö nimetus, autori ees- ja perekonnanimi, vanus, kodune aadress ja telefon, samuti kooli või kunstistuudio nimi, õpetaja või juhendaja nimi ning telefon.

Võistlustööd palume saata aadressil:

MTÜ MAA VÄRVID, Liivalaia 9 – 611, Tallinn 10118.

Informatsiooni leiate võistluse koduleheküljelt www.maavarvid.ee

SILMAD SIIA, SÕBRAD!

Tuletage meelde,
kas olete juba Hea Lapse
tellimust uuendanud!

Ajakirja saab tellida kõigist
Eestimaa postkontoritest
ja ka toimetuse kaudu meilitsi
e-postiaadressil
tellimine@healaps.ee

Kõige kasulikum on ajakiri tellida
terveks aastaks, sest sellega
säästad peaaegu 3 numbrini
Heast Lapsest leiad lähedat
lugemisvara, nuputamist, postreid,
mitmesuguseid võistlusi ja palju
muud huvitavat!
Uueks aastaks Hea Laps igasse perre!

LEGO-auhinnad võitsid

KOONGA PÕHIKOOI,
MARDI TRUUS Tallinnast,
PIPI-LOTTA KULLA Laevast ja
MARKUS METS Harju-Ristilt.

Raamatusegaduse kordategljalist võitsid premiaraamatud
KÄTLIN MÄND Puurmanist, KENELI POHLAK Väike-Maarjast ja
DIANA-KATRY KORNIS Viljandimaalt.
Oktobriini-raamatud võitsid MAIKEN PÄRNIK Väandrast ja
SIMONA LIISBET SEPI Uuemõisast.

Valge Kahvli Ordu mõistatuse lahendajaist saavad preemia
ANNI KLAMMER Päidest ja MAARJA HELLEN MATLA Väike-Maarjast.

Ristsõna vastuseks oli "sulle klaveri" ja
õigete vastuste saatjate seast määras loosioon CD-d LAURI
KASAKULE Vörust ja ERIK TARATUHHINILE Uuemõisast.

Maa ja ilma viktoriini auhinna-
raamatud võitsid PEREKOND LUHT-VESKIMÄE Türilt
ja PILLE-RIIN KULLA Laevast.

Jõulujõhvikas ja jõhvikajõulud

Mõista, mõista! Kellest käib jutt neis mõnusesates endisaegsetes mõistatustes?

Punane pullike, jõhvist lõake... ise kui kuremarjake.

Punane härg, pusijad sarved.

Valgem kui lumi, haljam kui hein, punasem kui veri, lastele magus kui mesi.

Mõistagi, õige vastus on – jõhvikas.

Jõhvikas on jõulumari. Tundub võimatu, aga hea tahtmise korral leiab jõhvikaid soomättalt ka jõulukuul. Nagu muinasjutus – südatalvel sohu minnes võib seal marjadega tagasi tulla. Kes jõhvika väärtuslikkust mõistab, võtab marja jõulumaiustuseks, teragi poesuhkrut lisamata, sest marjas endas on suhkur sees, ehkki keelele maitseb hapu. Jõhvikas ongi tegelikult magus mari.

Harilik jõhvikas* on ebaharilik mari. Nimesid mitu – kuremari, karbalad, pluukna, rabamarjad, soomari, kures... **Kuremari** öeldakse jõhvikat Lõuna-Eestis. Mõnel pool Põhja-Eesti rannikualadel soome keele mõjutusel – **karbalad**.

Jõhvikas ongi kure mari. Kuremari on kurgede toit – soo- kurgedele ja teistele soolanikele väga nokka- ja mokkamööda söök ning maastleitud maius sügisest kevadeni. Sookurg ja soomari asustavad samu elupaiku, kuna mõlemad vajavad vett ja niiskust. Kasvukoha kuivendamisel jõhvikad paraku hävivad.

Jõhvikas on soorahva jõulumarjana ülesleitav ja väljakraabitav ka lume alt. Kui sookured kevadel lõunamaalt tulevad, leiavad nad soomätastelt veel sügisest, külma mõjul eriti magusaks muutunud kuremarju. Kuremarja ilus roosa õisiki näeb välja nagu kurenokk.

Jõhv on jõhvikale nime andnud. Sügisest saab õiest ere- või tumepunane ja nahkse läikega mahlane marjapall, mis kõõlub niitpeenikese jõhvitaolise marjaraa küljes. Jõhv teatavasti on hobuse või eesli tugev laka- või sabakarv. Arvatavasti selle sarnasuse tõttu on kuremari saanud oma nimeks jõhvikas.

Jõhvikas on põõsamari. Jõhvikapõõsas pole soomätastelt märgatav. Igihaljaste lehtedega puitunud varred roomavad ja on samblasülle hästi ära peidetud. Jõhvikat kasvuhoortes pole mulda ja jõhvikas suunab oma juured läbi paksu turbasamblikihi, et toituda turbasamblamättas olevast veest ja õhust.

Magus mari – suhkrut pole vaja lisada! Kuremari maitseb küll hapu tas sisalduva sidrunhappe mõjul, kuid sisaldab hulga head looduslikku suhkrut, C-vitamiini ja tugeva bakterivastase toimega bensoehapet, mis muudab jõhvikat aastaringsest värskena püsivaks ja riknematuks säilivaks marjaks. Vanasti, kui vabrikusuhkrut veel polnud, säilitati kuremarju suures tunnits puhtas vees.

Igavene jõhvikas! Muinasjutuliselt ebaharilik oli lugeda, kui hästisäiliv ja riknematu võib jõhvikas olla. Näiteks Lihula kandis tuli 1949. aastal kaevamise käigus sügavast rabaturvast välja kuremarju, mille vanus arvatakse olevat umbes 4000 aastat. Kunagises merepõhjas, sügaval lagunematus turbasamblas ja liivakihtide alla mattununa sai kuremari igavese säilimisaja.

Sooskäämine on kurega võistlemine. Igauks juba sellega toime ei tule. Soo on mürgine paik ja mätaste vahel pind pehme. Peab suutma kõndida rabamätaste vahel, tõsta jalgu kure kombel kõrgele ja hoolitsemata selle eest, et vett saapasse ei tuleks.

Jõhvikasoo on jõusaal Kes jõhvikaid on ise saanud soomätastelt korjata, teab, mis tähendab sookure kombel märjas pehmes soos ringi sumbata. Soo on haruldane paik oma vastupidavuse treenimiseks. Loodus jagab preemiaks soohäälil ja soovakust, soolõhnu ja soomarju otse mättalt....

„Jõulujõhvikas 12+1“ ehk kuremari heas seltskonnas.

Nagu öeldud – külmasaanud jõhvikad on kõige magusamad. Hea magustoidu saab, kui jõhvikat seada kokku magusate puuviljadega ja süüa vaheldumisi.

Soome kunstniku Klaus Haapaniemi (Iittala) loodud Taika taldrikut vaatab vastu jõulumaiustusi **12 pluss 1** – viinamari, õun, ananass, banaan, mango, melon, pirn, kiivi, apelsin, mandariin, hurmaa, avokaado ja jõhvikas – omamaine aastaringne mari, mis sobib kõigiga. Tee proovi, kuidas jõhvikas maitseb kõige magusamalt.

Kui lõunamaiseid puuvilju l parasjagu käepärast pole, võib sarnase taldriku kokku seada õuntest ja jõhvikatest. Jõhvikaga sobivad kokku ka magusapoolsed, suhkrut sisaldavad köögiviljad, näiteks kapsas, porgand, kaalikas, kõrvits, sibul, herned....

Maire Sirel,
Eesti Südameliit

Jõhvikajutu allikad:

Ann Marvet. Väike metsamarjaraamat. Maalehe Raamat, 2006

Eesti rahva mõistatusi. Tiritamm, 2006

<http://bio.edu.ee/taimed/oi/taim/johvikas.htm>

http://www.loodusajakiri.ee/eesti_loodus/artikkel1238_1212_mtlm

http://www.miksike.ee/docs/referaadid2006/johvikas_evelinviks.htm

* Loodusteadlaste andmeil on meil 2 liiki jõhvikaid – harilik ja väike jõhvikas.

Päkapikkude uus mood

Las kord üks tüdruk. Nagu tavalistel lastel, olid ka temal olnud vanemad, kuid selle tüdruku isa oli surnud ja ema lamas haigevoosis. Isa suri vähki, ema piinles kopsu-põletikus. Ilse ja tema ema elasid ühes kummalises majas. Selle aknad olid katkised ja pragudega, uks läks suure lumetuisuga paokile, maja seinalauad olid kaotanud oma värvi ja muutunud aastatega halliks ning katus oli lume raskuse all längu vajunud. Toad oli külmad ja pimedad, väike kodutunne tuli siis, kui pandi põlema küünal või süüdati puud ahjus. Sed valgust kasutas tüduk joonistamiseks, sest see oli ainuke valguseallikas pimedatel õhtudel. Talle meeldis sõetükiga joonistada ja see tuli tal ka hästi välja.

Oligi jälle jõuluõhtu käes. Ema oli ennast voodist üles ajanud ja otsis kõõgikapist jõuludeks midagi süüa. Kahjuks leidis ta seal ainult kaks surnud rottit, kolm saiaviilu ja ühe kapsepea, mis oli rottide ja hiirte poolt läbi näritud. Tüdruk oli samal ajal linnas ja teenis raha tänavate koristamisega.

Ilse hakkas just tuppa tulema, kui ta äkki silmanurgast midagi vilksatamas nägi. Laps kohkus ja astus mitu sammu tagasi. Kui hirm oli läinud, tahtis ta teada, mis see oli. Ta astus lähemale, kuid siis oli juba hilja, sest imelik kuju oli põrandaprao kaudu juba põgenenud.

Käes oli õhtu. Küünal põles ja laual oli kúpsetatud kapsas ja kolm saiaviilu. Need jõulud olid veel viletsamad kui eelmised, sest toas oli külm ja süüa oli vähe. Ilse hakkas nutma, aga ta ei tahtnud sellega kurvastada oma ema. Ta ütles, et on väsinud, läks oma voodisse ning tõmbas teki üle pea. Ema ohkas ja läks raskel sammul magama.

Möödus tunde. Ema juba magas, aga tüdruk ei saanud und. Ta muudkui keeras külge, pilgutas silmi ja mõtles sellele imelikule olendile, keda päeval kohanud oli.

Äkki kuulis ta mingit krabinat põranda all. Algul ei teinud tüdruk sellest väljagi, kuid kröbin aina valjenes. Siis läks Ilse rahutuks ning piilus põrandapraost laudade alla. Oli ikka naljakas vaatepilt! Ühe väikese mehikese punane jakk oli jäänud kinni pinnu külge ning ta aina rabeles abitud. Kõige imelikum oli, et sel mehikesel oli pikk habe ees. Ilse ei saanud naeru tagasi hoida ja hakkas itsitama. See püüdis väikemehe tähelepanu. Ta kohkus hirmsasti, kuid oli samal ajal ka rõõmus ning lausus: "Oi, sind ma olengi siin otsinud terve päeva!"

Tüdruk tardus ja küsis ehmunult: "K-kas sa oskad rääkida?"

"Jah, oskan küll, aga praegu ei ole aega sellest kõnelda. Me peame ruttu jõudma Põhjanabale, enne kui hilja!" vuristas väike mehike ja sikutas Ilset endaga kaasa. Õues sesis üks vana kollane katkine kelk.

"Istu peale!" hüüdis väike mees juba kelgult. Tüdruk istus kelgule.

"Kui imelik mees ja kui totter on siia istuda! Kuidas see vana katkine kelk küll ise liikuma hakkab?" mõtles Ilse, kuid tema imestuseks tõusis kelk õhku ja lendas kiiresti põhja poole. Sõit oli pikk ja sel ajal sai tüdruk teada, et väike mehike oli päkapikk ning neil oli Jõulumaal mureks nende punane riietus, sest kõik lapsed märkasid alati seda erksat värvi. Päkapikud olid valinud just Ilse nende rõivaste uue moe loojaks. Kui Ilse ja päkapikk Sharma, kes oli pärit Kiribatist, jõudsid Põhjanabale, siis võttis neid vastu terve päkapikkude armee. Seal oli päkapikke nii Austraaliast kui ka Soomest, Mehhikost ja Jaapanist, kuid ka Aafrika mustanahalisi päkapikke ning kohalikke Põhjanaba mehikesi. Seda ei saanud Ilse just kaua imetleda, sest Sharma tiris teda ikka edasi ühe suure sinise ukseni, millel rippus kuusepärg. Tüdruk silmitses ust ja just siis, kui ta tahtis selle kohta küsida, oli mehike kadunud kui tina tuhka. Ilse pani käe lingile ja tegi ukse vaikselt lahti, hiilis sisse ja pani ukse ka sama vaikselt kinni. Ruum oli hubane, seintel rippusid tuhanded jõulukaardid, põrandal oli pehme valge karvane vaip, marmorkaminas põles tuli, selle ees oli väike laud, mille peal oli suur kauss klaaskommide, soojade saiakeste ja magusate piparkookidega. Lava juures oli kaks tugitooli, millest üks oli seljatoega tüdruku poole.

"Tere, Ilse! Olen sind oodanud!" ütles äkki hääl tugitoolist. Tüdruk lähenes toolile ja nägi üht pika valge habemega vanameest. Lapse sai kohe aru, et see oli jõuluvana. Ilse silmad löid särama ja süda hakkas kiiremini tuksuma. Jõuluvana võttis tüdruku käest kinni ja lausus: "Kallis Ilse, tee Jõulumaale väike teene ja kujunda meile uus riidemoon, mis oleks vähem silmapaiste kui meie praegune punane mood!"

Tüdruk oli nõus ja võttis pakkumise vastu.

Ilsele toodi paber ja pliiatsid ning ta hakkas joonistama. Ta aina joonistas ja kustutas, sest talle ei tulnud mingit ideed. Siis nägi tüdruk aknast välja vaadates suur lumetuisku, nii et kogu ümbrus oli valge.

"Just valge!" hüüdis tüdruk rõõmsalt ja hakkas uuesti kritseldama. Ta jätkas uue päkapikumoe joonistamist, kuni see oli tema meelest täiuslik. Oma kavandit näitas ta ka jõuluvanaile ja too oli sellise uuendusega nõus. Hakatigi õmblema valgeid rõivaid – nii palju, et kõigil päkapikkudel oli varsti kena valge pintsak või mantel ja püksid. Aga nüüd oli kiire, sest jõuluvana ja päkapikud pidid viima kingid ju kõigile maailma lastele. Põhja-põdrad olid juba saani ette rakendatud ja kingid peale pandud. Oli aeg minna. Ilse istus saanis jõuluvana

Pilt: Ülle Meister

põlvele. Üks Haiiti päkapikk vilistas ja saan tõusis vaikselt. Kui see oli juba päris kõrgel õhus, hakkasid põdrad minema Ilse kodu poole. Kuna põhjapõdrad olid väga kiired, siis jõudis saan ruttu kohale. Ilse ronis saanilt maha ja lehvitas päkapikkudele ja jõuluvanale. Ta jooksis koju ja nägi, et maja, kus ta oli elanud, oli nüüd kaunis ja suur. Kui ta sisse läks, nägi ta oma ema ja isa kamina ees rahulikult juttu ajamas. Ilse jooksis ruttu oma isa juurde ja kallistas teda kaua.

"Ilse, kas sa ei peaks voodis olema?" küsis isa.

"Mis sa nüüd voodist veel räägid – sa oled tagasi!" hüüdis tüdruk.

"Mis tagasi?" küsis isa.

"Sa olid ju surnud ja nüüd oled tagasi!" vastas tüdruk.

"Ilse! Kas nii räägitakse siis isaga? Mis sulle sisse on läinud?" küsis ema kohkunult.

"Ema, kas sa siis ei mäleta? Sina lamasid ju haigevoodis ja..." rääkis tüdruk.

"Ma ei ole kunagi haigevoodis lamanud, sa nägid vist mingit imelikku und. Mine tagasi voodisse, kell on palju," vastas ema. Ilse läks voodisse, seal ikka imestades, et ema midagi ei mäletanud ja isa jälle elus oli. Aga ta oli mõtlemisest liiga väsinud ja jäi ruttu magama. Ta ei saanudki kunagi teada, kas ta seiklused olid unes või ilmsi.

Nii et kui sa kunagi öösel juhtud nägema mingit valget väikest kogu, siis ära ehmu, sest see on lihtsalt üks väike päkapikk, kes tuli sind vaatama.

Üllatustuutud

Detsembrikuu on üllatustekuu. Üllatusi võid leida nii kuuse alt, aknalaualt kui ka ukse tagant. Üllatusi teevad ju päkapikud. Kas päkapikud on ikka olemas? Kes neid usub, selle jaoks on nad olemas.

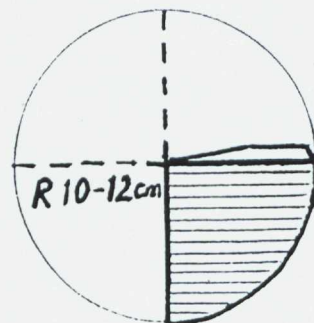
Rohkem üllatavad päkapikud muidugi lapsi, kuid küllap vajavad jõuluüllatusi ka sinu ema ja isa, vanaisa ja vanaema... Valmista ise neile toredaid üllatusi rõõmsate tuutude näol. Lõike tegemiseks joonista sirkliga paberile ring raadiusega 10–12 cm, jaga saadud ring neljaks ja lõika välja, lisades riba kleepimise jaoks. Tuutu suurus peab vastama kingi suurusle. Pea ainult meeles, et paberist tuutusse võid panna ainult hästi kerge ja väikese kingituse.

Tuutu materjaliks vali tugevam värviline paber. Kaunista saadud tuutu ja kleebi talle sang, et seda oleks võimalik riputada. Sanga kleepimisel võta appi kirjaklamber. Kui sang on kindlalt

kleepunud, võta klamber ära. Üllatustuutu riputa koos väikese kerge üllatuskingiga kuuseoksale. Tingimata pane juurde väike nimesilt, sest siis võid olla kindel, et kingi saab õige adressaat.

Üllatustuutused võib kasutada ka muudel tähtpäevadel: sõbrapäeval, lihavõtete ajal ja miks ka mitte sünnipäeval.

Selline tuutu võib rippuda vaasioksal või kardinal või... eks sa ise tea paremini! Soovin sulle üllatusterohkeid ja ilusaid jõulusid!

Lully Gustavson

Plilt: Ülle Meister

Mida öelda jõulutaadile?

Kellel veel pole jõuluvana jaoks salmi olemas, sellele pakub onu Jüri Paet oma varudest värsse.

*
Jõulutaati ootab laps,
ootab ema, ootab paps.
Ootab koer ja ootab kass,
ootab Eesti rahvass.

*
Jõulupühi ainult kolm,
kodus pühitud sai tolm.
Oleks pühi kokku kuus,
paistaks korter nagu uus.

*
Ei ma usu lapsest saati,
päkapikke, jõulutaate.
Asjalood on sedasi,
et ma ei usu kedagi.

*
Sellel talvel on mul plaan,
käia ära jõulumaal.
Tahan näha oma sõpru,
jõuluvana ja ka põtru.

*
Kui kuuselt maha kukub käbi,
on jõulud selleks korraks läbi.

Ja mõned väikesed salmid tänavuselt Tallinna jõuluturuviisilustelt, mis ajakirja trükkimineku ajal veel polnud lõppenud

Kingitused

Päkapikud lõbusad,
jõuluvana ilusad
rändavad maailmas ringi,
toovad igauhel kingi!

Monika Mitina
Tallinna Õismäe Vene Lütseumi 4. a klassist

Jõuluvana mure

Jõuluvana mure suur,
kasvamas on mure juur.
Luuletust ei ole tal,
jalas saapad, kaelas sall,
lastelt küsib luuletust,
aga – vaata hooletust!
Endal pole nimed peas,
peas vaid laste nimeread.

Piia Väljataga (11)

Tore!

Kool on tore.
Mis on veel tore?
Jõulud on toredad!
Mis on jõuludes toredat?
Jõuluaktus on nii tore,
sest seal Lauri Leesi kõne!

Hanna Prantsuse
Lütseumi 2. b klassist

Jõuluabi

Möödas suvi,
maas on lumi.
Jõuluvana tee on pikk,
teda aitab päkapikk
kingitusi jagada,
saladusi tagada.

Alicia Tsingisser
Rocca al Mare Kooli 3. b klassist

Päkapikk

Kes on paha laps,
mitte virk ja krapas,
mitte et päkapikk oleks paha,
aga ta kommi siis tuua ei taha.

Juuli Teder
Prantsuse Lütseumi 2. b klassist

Jõulukuul on sära suul!

Veel veidi pingutusi – ja ongi käes jõuluvaheaeg! Aasta kõige pimedam kuu on tähe- ja künlasärane ka meil siin põhjamaal. Pühade tunne elab teadagi südame sügavuses, kuid tegelikult on mõnus särada ka rõivaste kaudu. Tüdrukutele annab praegune mood loa lausa printsesse mängida: moes on kaunite detailidega kleidid. Tikandid, volangid, rosetid – mida sa hing veel ihata oskad! Kleidikangaste nimekdi kõlavad muinasjutuliselt: organza, satiin, samet... Suuremate tüdrukute peikleite kavandades on moekunstnikud kiiganud inspiratsiooni leidmiseks praeguste emmede plikapõlve – 70ndatesse aastatesse, mil osati hinnata eriti lahedaid mustreid ja materjale.

Poiste peorõivastest võib aimata 1980–90date aastate inglise raju rokikultuuri peegeldusi. Nii suurte kui väikeste poiste võtmerõivasteks on stiilsed eestnõõbitavad särgid, eri stiilis vestid ja muidugi ka aegumatult vinged teksad.

Kuusepuu SOOV

Elas kord üks väike kuusepuu, kes arvas, et ta on oma metsas tähtsusetu. Nimelt kõik ta eakaaslased pilkasid teda ta okaste ja nende pikkuse pärast.

Ühel päeval sattus väike kuusepuu jälle konflikti. Talle öeldi, et teda pole siin metsas vaja ja keegi ei märkaks tema kadumist.

Samal öhtul haletses väike kuusepuu ennast, ta mõtles, et hea oleks, kui ta põleks tulekahjus ära või puuraidur saeks ta maha. Viimasena mõeldu ei saa küll kuidagi täide minna, sest keegi ei tahagi niisugust rääbakat. Temast ei saaks isegi küttepuid mitte...

Need kohutavad mõtted olid koormanud kuusekese pead ja ta hakkas magama jääma. Kuid miski ere ei lasknud tal uinuda. Ta avas silmad ja nägi, kuidas täht hakkas taevast langema. Kuusele meenus, kuidas ema oli talle rääkinud, et kui langevat tähte nähakse, siis peab kiiresti midagi soovima, enne kui täht silmapiiri taha kaob. Juba oligi täht langenud ja väikesel kuusepuul soov mõeldud.

Järgmisel hommikul ärgates olid tal eelmise öhtu juhtumised meelest läinud. Juba olidki tülinorijad platsis. Nad kogunesid oma kaaslase ümber ja rääkisid: "Vaadake, kas see ei ole see kuusk, kes eile nuttes minema jooksis?" – "Jah, ongi!"

"Vaadake ometi, talle on üks uus oks kasvanud!" ütles enda arvates kõige tähtsam kuusk.

"Ja ongi! Kas murrame ära?" küsis teine metsa mastipuu kõrval seisja. Kuid väikese kuusekese õnneks ärkas kuuse-ema üles ja ütles: "Minge siit minema, väikesed lontrused! Te ei tohi minu poja kallal norida!" Juba olidki kuused laiali läinud, kui kuusemema hakkas rääkima: "Kulla pojuke, ütle mulle, miks on looduse poolt nii tehtud, et väikesed saavad oma kergete juurtega ringi käia?" "Ma ei tea," vastas väike kuusk.

"Aga luba mulle, et sa ütled, kui teised sulle liiga teevad!" ütles kuuse-ema. "Jah, ma luban seda," vastas kuusk.

Samal öhtul mõtles ta oma soovi üle järele. "Äkki lähebki see täide?" mõtles kuusk. Öösel nägi ta und, kus ta oli väga pikk ja sihvakas – üle metsa kauneim kuusepuu.

Järgmistel päevadel tekkis tal üha enam ja enam oksa ja pikkustki juurde.

Lõpuks oli kuu aega möödunud ja tal oli varasemast hulga rohkem oksa. Enam ei olnud ka tülinorijaid näha, sest ta oli neist ilusam.

Sellest ajast peale ei tulnud keegi temaga norima, sest langev täht oli täitnud väikese kuusepuu soovi.

Küll on hea, kui unistused täide lähevad – vähemalt jõulukuul on see eriti kena! Aga ehk on päris elus samamoodi: kui millestki kogu südamest unistada, siis läheb see täide?

Leelo Tungal

Putukate jõulupidu

Tigu roomas jõulupeole.
Jõulupidu meeldis teole.
Tigu hoogsalt kohvi jõi
ja piparkooke juurde söi.

Peasaal kauniks ehitud,
põrand puhtaks pühitud.
Tigu tantsis liblikaga,
sipelgas see mardikaga.

Nüüd on pidu täies hoos,
jenkat tantsivad kõik koos.
Tigu juba higistab,
sest palju kooke pugis ta.

Varsti kõik on väsinud,
ei keegi püsti püsinud.
Magama nad kohe jäid.
Oh neid vahvaid tuulepäid!

Põtrade jõulud

Põhjapõtradel on sarved
juba saanud soojaks:
lõunaski neid lasteparved
peavad kingitoojaks.

Tavalistel põdrapoistel
jõulupuu on metsas –
seal nad istuvad kuupaistel,
toiduga on kitsas...

Siiski saavad kingitusi
poisid põdramammalt:
sooja põdramoka-musi,
külma põdrasammalt!

Sonja Suuder
Tallinna Gustav Adolphi
Gümnaasiumist

Sõbrasiida on kristalselt puhas

ellele saadad jõuludeks hoolikalt valitud või omajoonistatud pühadekaarte? Keda ootad külla ja kes kutsub sind enda poole? Kes on ikka

sulle abiks nii headel kui ka rasketel aegadel? Kes muu kui ikka sõbrad ja sugulased! Sõprus soojendab südant ka siis, kui pole mahti üksteisele kingitusigi teha – eks ka hea sõna ja heasoovlik suhtumine ole omamoodi kingitused! Kuid vahel on siiski vahva nii kinke teha kui ka saada. Barbie kingib oma parimatele sõpradele kena kristallsüdame, mis tähistab puhtaid ja säravaid mõtteid ning tundeid. Aga missuguse kingituse teeksid sina, hea lugeja, oma parimale sõbrale? Või

äkki on sul meeles mõni eriline kingitus, millega sõber sind on juba rõõmustanud?

Pane oma mõtted paberile – olgu siis sõnas või pildis – ja saada enne **5. jaanuari 2009** toimetusse!

Parimatele kingikirjeldajatele uhiuus

Barbie Rimonnelt!

Barbie®

r
a
h
n
u

reemängeli - juuse

käib töö ja vile koos.....trallalallalaa

vabatahtlikuks päkapikkude abiliseks hakkamine oli ikka väga hea idee.....:)

3 päeva hiljem....

appi, paistab, et rämu on seekord tõsiselt üle pingutanud...!!!

Luksuslik elu ehk kimbuke uusi paetisme

- Ninatarkus tuleb tasapisi.
- Läks trumm, siis mingu ka trummar.
- Balletitantsijad tantsivad vist sellepärast kikivarvul, et magavat publikut mitte äratada.
- Ära on tüüdanud see luksuslik elu, aina luksu ja luksu!
- Et kirurgiks saada, peab pea hästi löikama.
- Etendus anti tasuta, sest ta oli seda väärt.
- Kui grammofoniplaat pidevalt üle viskab, siis on ta kauamängiv plaat.
- Salajutt on kõige kiiremini leviv uudis.
- Kui tigu ja inimene ristata, siis saab temast teoinimene.
- Tuletõrjujad panid leekides sündmuskohale.
- Tööga pole veel keegi rikkaks saanud, küll aga rahaga.

Küsi julgesti!

- Miks tehakse sisetöötajatele väljaõpet?
- Miks peab iga kingsepp oma liistude juurde jääma – kas kardetakse liistude vargust?
- Kas tüliõunas on c-vitamiini?
- Miks kehtib kuupäev ka õhtul?
- Kas küpsel mehel võib toores jõud olla?
- Kas see, kellel on kaelavõru, on võrukael?

Paetiseeris Jüri Paet

Päkapikk, kes tellis SMS-laenu

Flas kord üks Päkapikk. Ta elas ühes ilusas majakeses. See Päkapikk oli seitse koma seitse sentimeetrit pikk ja tal oli vähe raha. Päkapikk pidi ostma lastele, jõuluvanale, teistele päkapikkudele ja põhjapõtradele jõulukinke.

Kui päkapikk läks poodi, ostis ta lastele kommi, põhjapõtradele soojad vestid selga, et külm ei oleks, jõuluvanale uue kuue ja päkapikkudele igasuguseid asju, Päkapikul jäid pooled asjad ostmata, sest tal polnud eriti raha ja asjad olid suht kallid. Aga see oli ta enda süü, sest ta oli laristaja tüüp.

Seal leti ääres oli üks ilus päkapikutüdruk, kes talle õudselt meeldis. Päkapikk ei julgenud öelda, et tal ei ole raha, seega tuli tal mõte, et tellib SMS-laenu mobiiliga. Päkapikk toksis telefonis numbrid sisse, aga ta unustas vajutada nuppu SAADA. Siis ta ootas ja ootas, aga raha ei tulnud. Päkapikutüdruk pidi poe kinni panema ja asjad jäid ostmata. Järgmisel päeval sai ta teada, et raha oli imekombel kaardile läinud. Päkapikk imestas, kuidas – aga siis sai ta teada, et tal oli taskus näpp kogemata nupu pihta läinud.

Ta läks poodi hüpeldes, sest nüüd sai ta kingid ostetud.

Siis pidi ta minema panka laenu maksma. Päkapikk oli tellinud seitse tuhat krooni ja pidi panka tagasi maksma kümme tuhat krooni.

Järgmiste jõulude jaoks hakkas ta varakult raha kokku hoidma, et kinke osta. Oli ta ju saanud paraaja õppetunni, et ei tohi võtta SMS-laenu. Ta elas elu lõpuni õnnelikult oma majas.

Gerli Jaagula
Kalmetu Põhikooli
7. klassist

Pildid: Kristiina Aderov Türit

Missugune oli Sinu jaoks kõige meeldejäävam sündmus 2008. aastal?

Annely Adermann,

TV 3 staarisaadete pressiesindaja:

Vahvaid asju juhtus nii kodus kui tööl. Meenuvad superstaari- ja laulutähtede saated, mille juures oli mul põnev pressiesindaja roll. Meenub heategevusprojekt, kus tuntud inimesed joonistasid jõulukaarte, mille müügitulust said abi lapsed, kes on kaotanud ema, isa, venna või õe – hinges on hea tunne,

et saime aidata. Ja veel oli tore, et mu poeg Mart läks kooli, mis tähendab, et nüüd on meie peres kõik väga targad!

Aarne Saluveer,

muusik, G. Otsa nim. Muusikakooli direktor, ETV tütarlastekoori dirigent:

Põnevaid üritusi oli palju – näiteks meie koori kontserdid, mis toimusid Eesti Vabariigi 90. aastapäeva raames Andorras, Pariisis, Peterburis... Aasta tipp-sündmuseks oli minu jaoks siiski Öölaulupidu, mis jättis erilise tunde paljude hingedesse.

Külli Leppik,

Edgar Valteri kasutitatar:

Minu jaoks oli suursündmuseks Pokukoja avamine punase maasika päeval. Eriti suurt rõõmu valmistab see, et Pokukoda sai just sellise näo, nagu Edgar Valter seda ette kujutas. Koda on külasthanud juba mitukümmend tuhat inimest ning loodetavasti tuleb edaspidi aina enam lapsi Pokumaale üritustel kaasa lööma ja siinsest puhtast loodusest osa saama.

Anne Rande,

Eesti Lastekirjanduse Keskuse direktoriss:

Minu ja mu kolleegide jaoks oli muidugi kõige tähtsam see, et kolisime sel aastal uude majja, mis on ilus, hubane ja lahe. Isegi välismaa külalised imestavad, kui uhke hoone on meie riik laste käsutusse andnud! Kõige tähtsam on aga see, et lastel endil on seal mõnus olla!

Rolf Roosalu, muusik:

2008. aasta tõi mulle kaasa plaadiõnne: veebruaris tundsin rõõmu oma esimesest CD-st ega osanud veel aimatagi, et enne aasta lõppu ilmub veel teinegi.

See viimane on alles verivärsk ning sellel laulame koos Nele-Liis Vaiksooga nii uusi kui ka vanu jõululaule.

Leelo Tungal,

kirjanik, Hea Lapse toimetaja:

Aasta esimesel poolel valmistas mulle rõõmu lapsepõlv-raamatu "Seltsimees laps ja suured inimesed" ilmumine. Enne jõule aga soojendas südant koos Piret Ripsiga loodud muusikali "Imelaps" lavaletulek Estonias. Kohe esimeses proovis tundsin, et lavastaja Garmen Tabor on leidnud selle tüki jaoks just õiged lauljad ja näitlejad, kellest enamjagu naeratab vastu ka siinselt pildilt.

Lulu ja luukere

Piret Raud uues raamatus **"Printsess Lulu ja Härra Kere"** juhtub igasugu-seid põnevaid asju – mis rahulikust argielust saakski juttu olla, kui tegelaste seas on skelett, kes näppab printsessi hambapastat, kodutu Väino, koer Muki ja kuningas, kellel on hirm oma suure saladuse päevalgele tulemise ees! Aga kogu sellest sasipuntrast saad aru alles siis, kui loed läbi raamatu, mis ilmus Tänapäeva sarjas "Minu esimene raamat". Pildid on lõbusad ja need tegi autor ise.

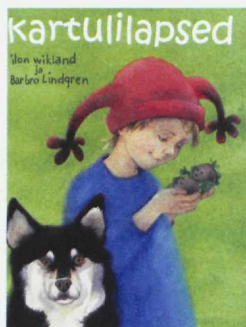
Planeet on parim kingitus!

Igaühel oleks hea meel, kui jõuluvana võtaks kingipakist välja kena väikese planeedi. Ega see nii väga kosmiline mõte olegi: kirjastus Varrak andis just välja vahva teejuhi maadeavastajatele. Komplektis **"Planeet Maa"** on lisaks raamatule veel ka väike kena gloobus, mis mahub parajasti koolilapse lauale. Kes siis ei tahaks maakera telge liigutada!

Ilon ja Sammeli leiavad uusi sõpru

Ilon Wiklandi lapsepõlveraamatute rida täienes uue ilusa teosega **"Kartulilapsed"**, mille andis välja kirjastus Tammerraamat. Loo pani kirja rootsi kirjanik **Barbro Lindgren**, pildid aga joonistas teadagi Ilon Wikland – kes see muu tunneks nii hästi väikest Haapsalus elavat tüdrukut ja ta malamudist sõpra Sammeli! "Kartulilastes" on lisaks päris-elule peidus ka väike ilus muinasjutt, milles on tegelasteks lisaks lapsele ka vanaaegsed nukud ja muidugi ka nimikangelased – kartulid! See on ilus kingitus nii suurtele kui ka väikestele!

Päris pisike põhjapõder

Mõni laps tahaks näha, kuidas raamatutegelased päriselt välja näevad. Nende mudilaste soovidele tuli vastu kirjastus Koolibri, kelle raamatuga **"Pisikese põhjapõdra esimesed jõulud"** tuleb põdrake kenasti kaasa. Pildid joonistas Rachel Baines, värsikimbukese tõlkis Riina Turo.

Kaalukas kullatükk lasteraamaturiiulisse

TEA Kirjastus avaldas jõulukuueel kauni kireva koguteose **"Eesti lasteluule kuldraamat"**, mille koostas **Reet Krusten** ja illustreeris **Piret Mildeberg**. Kuldraamatus on värsse mitmest sajandist – mõned juba laulude-na tuttavaks saanud, mõned jõuluvanale ette lugemiseks ja mõned omaette mõtisklemiseks. Väärt kink nii lapsele uudistamiseks kui isale-emale oma põnnipõlve meenutamiseks.

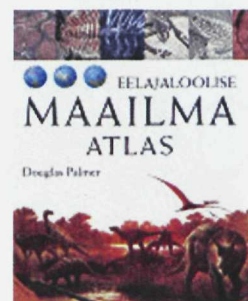
Lumeträpsud aitavad jõuluvana

Kirjastuse Varrak imekaunis tõlkejõuluraamat, **Ashe Ericksoni** ja **Corinne Mellori** **"Lumeträpsud leiavad kirja"**, pajatab väheke teletupse meenutavatest pisiolenditest, kes on oma südameasjaks võtnud jõuluvanale kätte toimetada üks kaotsiläänud kiri. Jõulueelsed sekeldused toimuvad kenas keskkonnas ning lõpuks kingib jõuluvana armsa kassipoja... kellele, seda lugege raamatust ise!

Emakese Maa kauge lapsepõlv

Ilo kirjastus andis välja väärt raamatu **"Eelajaloolise maailma atlas"**, mille autor **Douglas Palmer** on kaunite kaante vahele kogunud rikkalikult ajalooharuldusi. Tegu pole fantaasialoo, vaid väga asjaliku teosega, mis õpetab muuseas lugejat korralikult kaarte lugema. Meie emakesest Maast leiab atlasest mitmeid erinevaid näopilte – tuleb välja, et meie koduplaneet on ajapikku tundmatuseni muutunud. Muidugi on atlasest rohkesti juttu ka dinosaurustest ning erilise väärtuse annab raamatule rikkalik fotomaterjal.

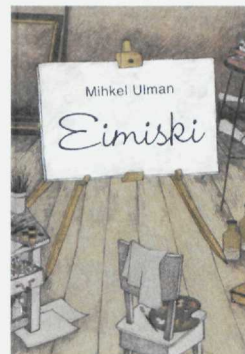
Midagi tõsisemat

Kui jõulutrall ära tüütab, siis tahaks lugeda vahelduseks ka midagi tõsisemat. **Eva Zolli** **“Väikesed filosoofid”** sobib uurimiseks, aasimiseks ja filosoferimiseks nii emadele-isadele kui ka lastele. Kõige magusamaks suutäieks on raamat kindlast lasteaednikele, kellele tuleb pidevalt vastata igasuguste veidraste küsimustele. Kirjastus **Ilo** on illustratsioonideks leidnud eesti laste joonistatud toredad pildid, raamatu on saksa keelest tõlkinud **Egle Sääre**, lastega filosoferimistunde pidav pedagoog.

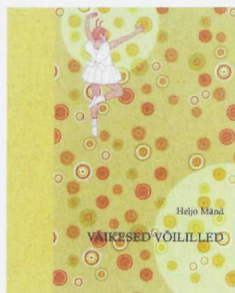
Eimiski teeb suuri asju

Kirjastuse Varrak avaldatud **Mihkel Ulmani** raamatus **“Eimiski”** tutvume tibatillukese, peaaegu (või äkki tegelikult tõesti) olematu olevusega, kes rändab terve suve ringi ja otsib sõpru. Aga ega neid sõpru nii kerge olegi leida, kui sa ise ei tea, kes tegelikult oled. Kirjanik laseb Eimiskil kohtuda nii vareste, kärbeste kui ka mitmesuguste ametimeestega. Koos Eimiskiga on lugejalgi huvitav ringi seigelda! **“Eimiski”** pildid joonistas **Grete Ulman**.

Võililled õitsevad läbi sajandite

Eesti Ekspressi Kirjastus andis välja kordustrukki **Heljo Männi** raamatust **“Väikesed võililled”**. Kordustrukk tähendab seda, et raamat on ka varem ilmunud. **“Väikesed võililled”** pälvis omal ajal J. Smuuli preemia ning meeldis tollal paljudele praegustele emadele. Uustrükk näeb aga välja eriti päikeseline ja rõõmus. Raamatu on kujundanud **Urmas Viik**. Sellest, kuidas elasid teie vanaemad ja vanavanaemad, on ikka huvitav teada – Heljo Mänd jutustab oma perest, lasteaiast ja kooliteest ning vanaaegsetest mängudest, mida on kindlasti praegugi vahva mängida.

Politseikoer Laisu ja riigijuhi peakate

Ülo Pikkovi rõõmus raamat **“Presidendi torukübar”** pajatab politseikoer Laisust, kelle ülesandeks on üles leida presidendi torukübar. Tegelikult on Laisu küll juba pensionil, kuid kuna keegi teine nii keerulise tööga hakkama ei saa, tuleb tal nina ja käpad tööle panna. Sekeldusi on Laisul palju, kuid tema tööd kroonib edu: jutu lõpus on tal juba sõber ja elukaaslane Krässu. Kes see Krässu on, seda lugege juba raamatust.

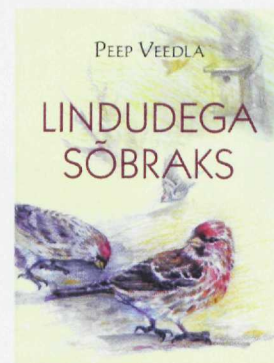
Kõik aardeid jahtima!

Igal ajal on nii suured inimesed kui ka lapsed olnud huvitatud peidetud varandustest. Kirjastuse **Koolibri** uhke raamat **“Aardejaht”** pajatab Liisist ja Hugost, kellele arheoloogist onu jättis koos kirjaga tolmunud ja salapärase aardelaeka. Igaüks meist vajaks ju sellist onu, kes võib lapsi viia nii Colosseumi kui ka Kreeka olümpiamängudele, nii Egiptuse püramiide vaatama kui ka Perusse salapärase kadunud linna Machu Picchu varemetesse! Onusid kahjuks valida ei saa, raamatuid aga küll. **“Aardejaht”**, mille teksti kirjutas Thando McLaren ja illustreeris Leo Hartas, on mõnus ka mitmekesi uurida

Helle ja Ville linnuriigis

Peep Veedla on meie lugejatele hea tuttav linnurubi järgi. Tegelikult on onu Peep väga mitmekülgne mees: ta ei tegele mitte ainult sulissõprade, vaid ka paljude poplauljatega ning korraldas suvel esimese Viru Folgipeo. Raamat **“Lindudega sõbraks”** pajatab aga sellest, kuidas kaks last avastasid linnuriigi saladusi. **Triinu Otsingu** ilusad ja elutruud illustratsioonid aitavad sinulgi, hea lugeja, lindudega tutvust teha ja neid jõudumööda aidatagi. Suureks abiks on raamat neile, kellel on kavas linnusööklit avada.

Vello Salumets

Little Richard —

mees müsteeriumide maailmast

“Meelelahutus on rõõmu levitamise tee ja mind peetakse sel teel üheks majakaks. Kui soovite rõõmu jagamisel kedagi aidata, siis käige minu jälgedes.”

Little Richard

Little Richardit loetakse küll rütmibluusi (R&B) artistiks,

kuid tegelikult oli ta rock'n'rolli algataja ja arhitekt. 50ndate keskel pani ta oma kuulsa “awop-pop-a-loo-mop-alop-bam-boom’iga” aluse ja kehtestas reeglid uuele muusikavormile, mida hakati kutsuma rock’n’rolliks. Little Richard on öelnud ajakirjale “Rolling Stone” antud intervjuus: “Plaadifirma üritas teha minust R&B artisti. Mina aga tulin perest, kus sellist muusikat ei hinnatud. Seal kuulati vaid Bing Crosbyt ja Ella Fitzgeraldi. Teadsin, et kuskil on üks sell, kes on neist palju parem, kuid ei teadnud, kuskohast teda otsida. Siis äkki taipasin, et otsimiseks polegi põhjust. Otsitav olen ju mina ise!”

Little Richard, ristinimega Richard Wayne Penniman, sündis 5.12.1935 Maconis, USA-s. 16aastaselt võitis “Väike Riik” noorte talentide lauluvõistluse ja talle avanes võimalus salvestada plaadile paar laulu. Üheks neist oli “Get Rich Quick”.

Rikkaks saada on vist paljude karjääri alustavate artistide soov, kuid Little Richardile oli see lausa kinnisideeks. Kuigi rock’n’rolli peetakse üldiselt mehelikuks muusikaks, esineb

seal ka kõrvalekaldeid. Naiseks riietunud, ennast üles mükkinud mehed peegeldasid suurlinna sürrrealismi, mille eeskujuks oli New Yorgi neegrite kvartalis Harleemis tegutsenud mustanahaliste omapärane riietus – läikivad siidpüksid, värvilised särigid ja rätid ning pikad pahaendelised põskhabemed.

“Väike Riks”, kel oli sündimisest saadik parem jalg ja käsi vasakust lühem, pea ebaloomulikult suur ja silmad kui teine teisest paarist, arvas lapsena, et ta oleks pidanud sündima tüdrukuna või temast peaks saama jutlustaja, kes suudab teda aasivatel inimestel kirikus suud lukku panna. Aastate möödudes õnnestus Little Richardil ühendada kõik oma kunagised unelmad. Temast sai laulja ja isikliku rock’n’roll-bändi liider. Lapsepõlve tagasilöökidest kujunes välja stiil. Richard riietus kirevasse mantlisse, siidkotti meenutavatesse pükstesse, muutis oma pea kõrge pompadour-soenguga veelgi suuremaks, vedas kulmupliiatsiga nina alla elumehe teravad vuntsid ja värvis silmalaud hästi mustaks. Laval liialdas ta oma õõtsuva kõnnakuga, pööratas silmi ja laulis häälega, mida jutlustajadki võinuksid kadestada.

1954 saatis Little Richard oma demolindid Los Angelesis asuva Speciality-plaadifirmale. Selles firmas töötav Robert “Bumps” Blackwell, kes otsis gospeli kvaliteediga bluusilauljaid, kuulas lindid läbi ja peagi sõlmiti plaadistusleping, mis tähendas kohe 48-tunnilist lindistussessi. Blackwell meenutab: “Olin maksnud stuudio üürimise eest palju raha, kuid lindistusest ei tulnud midagi välja. Probleem seisnes selles, et Richard nägi välja teistsugune kui tema hääl lindil kõlas ja need ei sobinud omavahel sugugi kokku. Kui näed välja kui Tarzan ja häälitsed kui Miki-Hiir, on tulemus null. Ma ei teadnud, mida teha. Ei saanud ju minna bossi juurde ja öelda, et mul pole talle midagi pakkuda. Tegime lindistusse pausi ja läksime läheduses asuvasse Dow Drep kõrtsi. Sisenedes oli Little Richard otsekui uuesti sündinud. Kõrtsis istusid noored poisid ja plikad ja ma taipasin äkki, et Riksile on vaja kuulajaskonda, kelle ees esineda. Richard istus klaveri taha ja teadustas kriiskaval häällega: “Nüüd laulan teile ühe oma kõige sisutihedama laulu “Awop bop a loo mop a alop bam boom - tutty frutty, all rootie!”

Just seda oli Blackwell oodanud. Kõik tormasid studiosse ja 15 minutit hiljem võis uut laulu juba lindilt kuulda. Valik oli õige. Singlit müüdi kahe nädalaga üle veerand miljoni ja “**Tutty Frutty**” istus 20 nädalat USA R&B-tabelis, jõudes lõpuks 2. kohale. Little Richardi debüütsinglit müüdi kokku üle **3 miljoni eksemplari**. Singli superedu võimaldas Little Richardil osta Cadillac-auto. “Tol ajal polnud Cadillac’i siinkandis eriti palju. Niisugune auto oli vaid matusebürool, kuid sellega ei saanud sõita muidu, kui vaid kirstus. Mina aga tahtsin sõita ka elusast peast,” kuulutas Väike Riks õnnelikult.

Little Richard salvestas Speciality-firmale 14 hitti, nende hulgas sellised rock’n’rolli klassikasse kuuluvad palad kui “Long Tall Sally”, “Slippin’ & Slidin’”, “Oh, my Soul” ja “Baby Face”.

Ühel turneel Austraalia rannavetes seilates tormas Little Richard äkki laeva pardale, rebis sõrmest briljantsõrmuse ja heitis merre. Naastes USA-sse, astus ta Alabama teoloogiakolledžisse, mis koolitas nelja aastaga välja jutlustajaid. See on müüt number 1. Teise müüdi kohaselt oli laulja Joe Luther Little Richardi pehmeks rääkinud, et see hakkaks usumeheks. Kolmas müüt pajatab sellest, et Richard läks õppima usu-teadust, kuna pelgas 1957. a. lendu lastud venelaste sputnikut,

Teadsin, et kuskil on üks sell, kes on neist palju parem, kuid ei teadnud, kuskohast teda otsida. Siis äkki taipasin, et otsimiseks polegi põhjust. Otsitav olen ju mina ise!”

mis pidi tähendama maailmalõppu. Neljanda müüdi kohaselt oli usklikuks hakkamise põhjuseks põlema süttinud mootoriga lennuk, milles laulja viibis. Viies müüt väidab, et Little Richard läks usumeheks, kuna oli kuulnud, et jutlustajad on vabad tulumaksudest. Ta oli tõeline müütide mees!

Enne Little Richardit ja temataolisi lauljaid oli mustade muusika jagunenud kitsalt **bluusiks ja gospeliks**. Bluusina tunti elu tusapoolt manavat, üksildast, hädaldavat, iroonilist ja usna ilmalikku muusikat. Püha gospel aga väljendas innukalt taevas ootavat õnne. Gospelilauljad ja nende kuulajad hüplesid ning vallatlesid kirikutes, bluusilaulja aga konutas üksi nurgas.

Niisugused lauljad nagu Ray Charles, James Brown ja Little Richard aga esitasid bluse gospeli stiilis ja vastupidi. Vanad vaimulikud laulud said ilmalikud sõnad, bluusiga liideti kiriklik kollektiivsus, avatus ja rõõm. Tulemuseks oli **muusikavorm, mida hakati kutsuma soulks**.

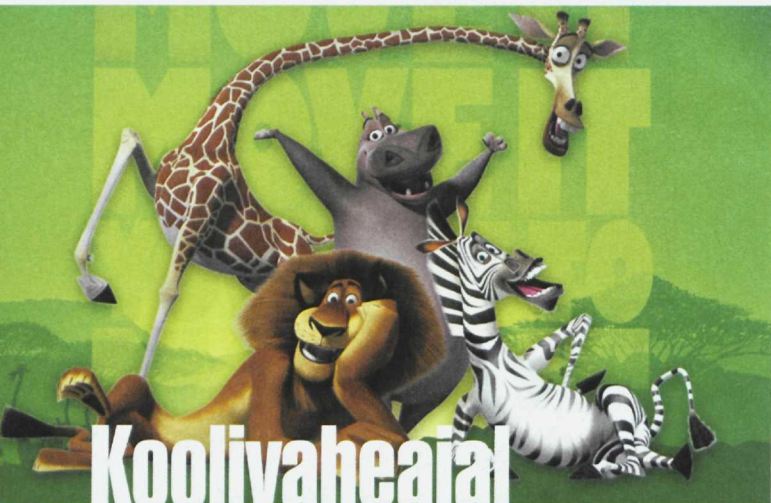
Kui Little Richard 60ndate keskel pärast usulist pööret taas studiosse naases, polnud maailmas enam kohta tema “Bamalama-Bamaloo”-tüüpi lauludele, kuid Little Richardi usuline fanatism ja energia mõjutasid nii Elvis Presleyt, Otis Reddingut, Jerry Lee Lewist, Bill Haleyt, Rolling Stonesi, Beatlesit kui ka paljusid teisi tähti.

Enesekindlusest pole Little Richardil kunagi puudust olnud. Veel 1979 teatas ta kuulsale roki ajaloo uurijale David Daltonile: “Mina olin see, kes andis Beatlesile võimaluse veel enne nende esimest plaati esmakordselt esineda, sest mina ju viisin nad Hamburgi Star-klubisse. Mina olin see, kes võimaldas Mick Jaggerile ja Rolling Stonesile nende esimese kontsertreisi!” jne jne.

Little Richard oli ja on rock’n’roll, ta on Rhythm & Blues, kuid eelkõige on ta jutlustaja, kuulutaja, mees müsteeriumide maailmast.

Täitsa kino!

Koolivaheajal Madagaskarile!

Madagaskaril on eriti lahe olla neil, kes vaatasid 2005. aastal valminud sama nimega animafilmi – lõvi Alex, sebra Marty ja jõehobu Gloria ootavad neid seal ees. Eesti laste rõõmuks on nad vahepeal ka meie keele ära õppinud: "Madagaskar 2" on dubleeritud eesti keelde ning nii headele kui ka kurjadele aafriklastele laenavad oma hääle Argo Aadli, Karol Kuntsel, Andero Ermel, Evelin Pang, Mait Malmsten ja paljud teised tuntud näitlejad. Lugu on ehk põnevamgi kui esimene osa, kuid parajalt lõbus ja turvaline selleks, et võiksid ka ema-isa kinno kaasa kutsuda.

Veel üks vapper hiirepoiss

Kes on lugenud Kate DiCamillo raamatut "Lugu hiirest nimega Despereaux", see teab, et tegu on väikese vapra närilisega, kes armus endalegi ootamatult päris printsessi. Despereaux' lugu võiks nimetada hiire rüütliromaaniks: siin on nii kõrgeid ja madalaid kirgi, põnevust kui ka kummalisi seiklusi. Studio Universal Pictures tegi raamatust põneva animatsiooni, mis kestab poolteist tundi ja mida nüüd ka meie kinodes näha võib.

NB! Silmad sias! Kõik, kes on näinud teisigi hiirtest-rottidest pajatavaid filme! Pange aga kirja kõik teile teadaolevad närilistest filmitegelased ja saatke see nimekirj enne 5. jaanuari toimetusse! Parimate hiirefilmitudjate vahel loosime välja Kate DiCamillo raamatu kirjastuselt Draakon ja Kuu!

Võta osa „Detsembrikuumuse“ esseekonkursist!

Produktioonifirma Eetriüksus kuulutas koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga välja filmi „Detsembrikuumus“ ainelise esseekonkursi kooliõpilastele vanuses 11-15 ja 16-19 aastat. Töid oodatakse **31. detsembrini 2008** aadressile detsembrikuumus@ruut.com. Võitjaid autasustatakse pidulikult 24. veebruaril. Ahindadeks on sülearvutid, kohtumised filmitegijate ja näitlejatega.

Teemad ja lisainfo: www.hm.ee (õppijale, konkursid) või www.detsembrikuumus.ruut.com.

„Detsembrikuumus“ jutustab põnevalt 1924. aasta 1. detsembril Tallinna haaranud mässust ja kommunistlikust riigipöördekatsest ning noore armastuse katsumustest keset talveõist märulit.

Nooruslik kaheksakümneaastane hiir!

Novembris tähistas oma kinodebüüdi 80. aastapäeva Miki-Hiir. Walt Disney lõi selle legendaarse kino- ja koomiksitegelase oma lapsepõlve lemmikhiire järgi, ning tahtis talle esialgu anda nimeks Mortimer, kuid kuulsa kinomehe abikaasa Lillian leidis, et selle loomakese nimi on hoopis Miki-Hiir. 1932. aastal pälvis Disney oma kuulsa kinohiire loomise eest eri-Oscari. 1978 sai Miki-Hiir esimese multikategelasena oma tähe Hollywoodi kuulsuste kõnniteel.

Eesti nukufilm Leedus ja Jaapanis

Oktoobri lõpus Vilniuses toimunud VI rahvusvahelisel animafilmide festivalil Tindirindis võitis eesti nukufilm „Miriami värvid“ TV-seriaalide kategoorias peaauehinna. Festivalil osales üle 100 animafilmi ning suure peaauehinna võitis sakslaste film „Post“. Miriami-sarjas on valminud juba 6 filmi ning praegu on tegemisel seitsmes, mis kannab pealkirja „Katkine pilt“.

Nukufilmi Lastestudio on juba 7 aastat tegelnud nukufilmimeistrite mantlipärijate kasvatamisega. Novembris linastus tervelt 38 meie laste tehtud filmi Jaapanis, Osakas toimunud 15. Euroopa filmifestivalil. 3 – 10-aastaste autorite tehtud filme näidati täpselt samavanusele publikule ning pärast kinoseansi joonistasid väikesed jaapanlased eesti lastele pilte.

Vaata ka: www.oeff.jp; www.nukufilmilastestudio.ee

LEGO

Castle

Seiklusrohke võitlus heade ja kurjade vahel jätkub! Võimsad trollid on asunud pealetungile. Härjapõlvlased ja sangarlikud rüütlid draakonite seljas peaksid trollidest hästi jagu saama. Samas ei või iial teada, kes võidab?

uus!

Kes on võitluses
sangarlike rüütlite poolel?
Tähista õige vastus ristiga

Nimi _____

Address _____

Õel
võlur

Härja-
põlvlased

Mustad
trollid

Vastus saada enne 5. jaanuari 2009 aadressil:
Hea Laps, Harju 1, Tallinn 10146

Muinasjutulised
mänguasjad
Baby Bornilt.

Kauneid Jõule!

PE^B₂ 1378 2008, 12

Anvot

Zappi
creation®